

II NIEDZIELA
PO NARODZENIU
PAŃSKIM
NR 1
ROK LXIV
KATOWICE
4 I 1987
CENA 15 ZŁ
PL ISSN 0127-7604

GOŚĆ NIEDZIELNY

ROZWÓJ I SOLIDARNOŚĆ

ORĘDZIE JANA PAWŁA II NA XX ŚWIATOWY DZIEŃ POKOJU

Od dwudziestu lat papież w pierwszy dzień nowego roku kalendarzowego kierują Orędzie do wszystkich ludzi dobrej woli, zachęcając ich do podjęcia refleksji nad problematyką pokoju. Również w tym roku Jan Paweł II skierował orędzie na XX Światowy Dzień Pokoju, które zatytułował „Rozwój i solidarność: dwie drogi wiodące do pokoju”. Jest to obszerny, liczący 20 stron dokument, podzielony na 11 rozdziałów, w których Ojciec Święty rozważa uwarunkowania pokojowego rozwoju ludzkości oraz analizuje sytuację stanowiącą zagrożenie dla pokoju. Jako nadrzędny czynnik wszelkich działań zmierzających do zapewnienia pokojowego bytu, Papież eksponuje znaczenie ogólnoludzkiej solidarności.

„Wybrany przeze mnie temat tegorocznego Orędzia — pisze Papież — czerpie natchnienie z tej oto głębokiej prawdy o człowieku: wszyscy stanowimy jedną ludzką rodzinę. Przechodząc na świat, mamy udział wraz z każdą ludzką istotą w tym samym dziedzictwie: w tym samym rodowodzie. Owa jedność wyraża się w całym bogactwie i różnorodności rodziny ludzkiej, w wielorakości ras, kultur, języków i dziejów. Jesteśmy przeto powołani do tego, aby podstawową solidarność rodziny ludzkiej uznać za zasadniczy warunek współżycia na tej ziemi”.

Na tej przesłance opiera się dalszy wywód Papieża, który stwierdza „Uznanie społecznej solidarności rodziny ludzkiej wymaga odpowiedzialnego budowania na tym, co nas jednoczy”. W dalszym ciągu Orędzia, Jan Paweł II wymienia przykłady solidarności wszystkich ludzi w niesieniu pomocy ofiarom kataklizmów czy też ludziom cierpiącym z powodu wojny i głodu. Nazywa te działania urzeczywistnieniem solidarności społecznej: „która słowem i czynem głosi, że stanowimy jedno, że winniśmy uznać naszą jedność, i że jest to zasadniczy czynnik w budowaniu wspólnego dobra wszystkich jednostek i narodów”.

Inicjatywy takie powinny się dalej rozwijać — stwierdza Papież, a przypominając, że ONZ ogłosiła rok 1987 Międzynarodowym Rokiem Schronienia dla Bezdomnych, apeluje o postawę „solidarności z milionami rodzin, pozbawionych elementarnych warunków niezbędnych do rozwoju właściwego życia rodzinnego”.

W kolejnym rozdziale Ojciec Święty zastanawia się nad zjawiskami stano-

wiącymi przeszkodę w budowaniu solidarności międzyludzkiej. Wymienia wśród nich:

ksenofobię zamykającą narody w sobie, skłaniającą rządy do wydawania dyskryminacyjnych praw godzących w ludzi w granicach ich własnych krajów;

zamykanie granic, w wyniku czego ludzie są całkowicie pozbawieni możliwości poruszania się i poprawienia swego bytu;

ideologie głoszące nienawiść i nieufność, systemy, które wnoszą sztuczne bariery: „Nienawiść rasowa, nietolerancja religijna, podziały klasowe — wszystko to nasila się w wielu społeczeństwach, zarówno w sposób jawny, jak utajony”;

terroryzm — zadający cierpienia ludziom, przynoszący спустoszenie moralne w społeczeństwie.

„Środkiem na wszystkie te bolączki jest czynnikiem solidarności” — pisze Jan Paweł II. Oznacza to prymat we wszelkich działaniach czynników jednoczących oraz otwarcie się na dialog z ludźmi inaczej myślącymi. „Dążenie do solidarności w skali uniwersalnej — wyjaśnia Papież — przybierać może różne formy. Porozumienia regionalne podejmowane dla wspólnego dobra i popieranie dwustronnych negocjacji mogą przyczynić się do zmniejszenia napięć. Wymiana w zakresie technologii czy informacji w celu zapobieżenia kataklizmowi bądź podniesienia na danym obszarze poziomu życia ludzi przyczyni się do wzrostu solidarności i ułatwi zastosowanie dalszych środków na szerszą skalę”.

Dalej Jan Paweł II, rozwijając myśli Pawła VI zawarte w jego encyklice „Populorum progressio”, której 20-letnica ogłoszenia przypada na 1987 r. podkreśla, że wszelkim działaniom służącym rozwojowi winna towarzyszyć świadomość, iż „nie wystarczy dotrzeć do potrzebujących i udzielić im pomocy. Trzeba im dopomóc w odkrywaniu wartości, które umożliwią im budowanie nowego życia i zajęcie przysługującego im miejsca w społeczeństwie”.

Przy tej okazji Papież przestrzega przed programami rozwoju, propagującymi antywartość wobec życia. „Jeśli się rozważa programy rządowe czy systemy pomocy, które potencjalnie zmuszają wspólnoty, czy kraje do przyjęcia planu antykoncepcji bądź przerywania ciąży jako ceny za rozwój ekonomiczny, to trzeba powiedzieć jasno i dobitnie, że oferty te są po-

gwałceniem solidarności ludzkiej rodziny, gdyż zaprzeczają wartościom godności człowieka i ludzkiej wolności”.

Uwaga ta odnosi się także do innych sfer życia społecznego, gdyż — jak pisze Papież: „Wszystko to, co zagraża prawdziwej wolności, sprzeciwia się rozwojowi społeczeństwa i instytucji społecznych. Wyżysk, pogroźki, wymuszanie uległości, pozbawienie korzystnych możliwości jednego sektora społecznego przez inny sektor są nie do przyjęcia i stanowią zaprzeczenie samego pojęcia ludzkiej solidarności”.

Na tym tle Jan Paweł II podkreśla rolę solidarności międzyludzkiej jako elementu rozwoju i pokoju. „Tam, gdzie panuje prawdziwa solidarność — pisze — nie ma niebezpieczeństwa wyzysku czy nadużywania programów rozwoju dla korzyści nielicznych”.

Pisząc o konkretnych możliwościach rozładowania w ten sposób napięć społecznych w świecie, Ojciec Święty uwzględnia takie problemy, jak: zadłużenie wielu rozwijających się krajów, przepływ informacji w nauce i technice, zahamowanie wysiłku zbrojeń.

Papież wiele uwagi poświęca również zjawisku kryzysu rodziny we współczesnym świecie. To właśnie zjawisko podkopuje same korzenie każdego społeczeństwa. „Podstawową miarą zdrowia danego ludu czy narodu jest znaczenie, jakie przypisuje on warunkom rodziny. Korzystne warunki życia rodziny prowadzą do zgody w społeczeństwie i narodzie, a ta z kolei sprzyja pokojowi wewnątrz kraju i na świecie”.

W końcowych fragmentach Orędzia Papież nawiązuje do dnia modlitwy o pokój w Asyżu, aby podkreślić znaczenie modlitwy dla poszukiwania pokoju. Następnie zwraca się do wszystkich z apelem o odrzucenie wszystkich podziałów i zaangażowanie się w sprawę zjednoczenia rodziny ludzkiej w duchu solidarności. Szczególnie dramatycznie brzmi wezwanie skierowane do terrorystów: „Tych z Was, którzy zechcą przynajmniej wysłuchać mego głosu, błagam ponownie, jak to czyniliście w przeszłości, o odstąpienie od realizowania Waszych celów drogą przemocy — nawet jeśli te cele same w sobie są słuszne”.

Ostatnie zdania Orędzia brzmią: „Pokój jest zawsze darem Bożym, jednakże zależy również od nas. Drogi wiodące ku pokojowi są kluczem w naszym ręku. Do nas należy otwarcie nim wszystkich drzwi”.

28 grudnia Jan Paweł II spotkał się w Castel Gandolfo z grupą kilkuset wędrownych katechetów ze wspólnot neokatechumenalnych, którzy prowadzą działalność ewangelizacyjną w wielkich ośrodkach przemysłowych na Zachodzie. Papież wręczył im krzyże misyjne i udzielił błogosławieństwa.

W wigilię Bożego Narodzenia Ojciec Święty wygłosił tradycyjne Orędzie na Boże Narodzenie. W całości było ono poświęcone sprawie pokoju. Następnie złożył życzenia świąteczne w 52 językach. Abp Ivo Lorscheiter, przewodniczący Konferencji Episkopatu Brazylii, zapowiedział, że Jan Paweł II pragnie złożyć w 1988 r. wizytę w tym kraju. Episkopat Portugalii wystosował zaproszenie do złożenia przez Papieża wizyty w Fatimie w maju 1987 r. — w 70. rocznicę objawień.

20 grudnia zmarł w wieku 74 lat brazylijski kardynał Avelar Brandeão Vilça, arcybiskup Sao Salvador da Bahia. Pełnił on wiele odpowiedzialnych funkcji kościelnych, a także uczestniczył — jako mediator w rozwiązywaniu wielu konfliktów społecznych w Brazylii. Kard. Angelo Rossi został wybrany nowym dziekanem Świętego Kolegium Kardynalskiego. Tegoż dnia o międzynarodowym zasięgu „Nowoje Wremia” opublikował artykuł poświęcony jubileuszowi Papieskiej Akademii Nauk. Podkreślono pokojowe zaangażowanie skupionych w niej naukowców.

Pol-ska telewizja przeprowadziła transmisję Pasterki z Watykanu. EWG przeznaczyła 2 mln dolarów na rozwój rolnictwa. Większość funduszy otrzymała szkoła prowadzona przez Salezjanów w Oświęcimiu. 22 grudnia odbyło się spotkanie Wojciecha Jaruzelskiego z Prymasem Polski kard. Józefem Glempem. Omówiono m. in. przygotowania do trzeciej wizyty Jana Pawła II w Polsce w czerwcu 1987 r.

Ojciec Święty podniósł do godności biskupiej ks. dra Piotra Skuche, wicerektora Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach, ustanawiając go biskupem pomocniczym bpa Stanisława Szumca. Od 29 grudnia do 2 stycznia 1987 roku w Londynie odbywał się Europejskie Spotkanie Młodych zorganizowane przez ekumeniczną wspólnotę z Taizé. Laureat pokojowej Nagrody Nobla, akademik Andriej Sacharow otrzymał zgodę na powrót do Moskwy, gdzie podejmie prace w Instytucie Fizyki Akademii Nauk ZSRR.

Przez 7 ostatnich lat prof. Sacharow przebywał na przymusowym osiedleniu w mieście Gorki. Zezwolono także na powrót do ZSRR Elenie Bonner — żonie Sacharowa. Agencja TASS poinformowała o zajęciach ulicznych w Alma-Atie, stolicy Kazachstanu. „Kobieta roku” w Chinach została wybrana profesor medycyny pani Rui-Juan Xiu, praktykująca katolicką, która w latach „rewolucji kulturalnej” przesłała wiele przesładowań.

Z Sudanu wygnano ks. Georga Varna. Władze oskarżyły go o działalność antyrządową za to, że próbował doprowadzić do rozmów z partyzantami walczącymi w południowych rejonach Sudanu. Węgierski katolicki tygodnik „Uj ember” postuluje, aby studentci teologii odbywający służbę wojskową mogli uczestniczyć w niedzielnej Mszy św. oraz korzystać z bibliotek zaopatrzonych w książki religijne.

W czasie obrad Międzynarodowego Funduszu Rozwoju Rolnictwa zaapelowano do władz krajów uprzemysłowionych, aby 36 mld dolarów, wypłacanych ich rolnikom w charakterze dotacji, przeznaczyć na fundusz rolnictwa Trzeciego Świata. W krajach uprzemysłowionych Europy Zachodniej powstają bowiem ogromne nadwyżki żywności.

Raport Międzynarodowego Funduszu Walutowego informuje, że stopa inflacji w 21 najbogatszych krajach świata wynosi przeciętnie 2 proc. rocznie. Jest to najniższy poziom na przestrzeni ostatnich 25 lat. FAO, agenda ONZ zajmująca się problemami żywienia w świecie, alarmuje o spadku produkcji żywności w całej Afryce. Od 1981 r. zmniejszyła się o 20 proc. Tylko w 11 państwach Afryki ludność otrzymuje „normalną”, według norm ONZ, ilość kalorii dziennie na jedną osobę.

14 mln dzieci umiera rocznie na całym świecie z powodu braku podstawowej pomocy medycznej — stwierdzono w dokumencie UNICEF — organizacji pomocy dzieciom. W Chinach, w sektorze prywatnym pracuje obecnie ok. 20 mln osób. Pani Lin, była kucharka Mao Tse-tunga, prowadzi obecnie prywatną restaurację w centrum Pekinu.

Obserwacje

ZESTAWIENIE

FRANCISZEK SZPOR

Tym razem „Obserwacje” będą bardzo przypominały w formie naszą stałą rubrykę „Przeczytaliśmy” ze str. 7, w treści, zaś mogą być przyczynkiem do obrachunku ekologicznego za rok ubiegły. Ale najpierw refleksja wstępna: jeśli w sprawie zagrożenia ekologicznego bije się od kilku już lat na alarm, jeśli ten alarm budzi lęk a nawet — jak wykazały badania psychologów — rodzi specyficzny stan stresu, to przecież jest tak przede wszystkim dlatego, że istnieje wielkie zagrożenie ludzkiego zdrowia i życia. Owszem są i inne powody, jak choćby to, że brak wody i czystego powietrza grozi w kilku miejscach naszego kraju zablokowaniem procesów wytwórczych w zakładach przemysłowych. Jednak „bliższa cięla koszula” — a tą koszulą jest właśnie nasze zdrowie.

1 grudnia katowicki „Dziennik Zachodni” zamieścił rozmowę z dyrektorem Zespołu Wojewódzkiej Przychodni Specjalistycznych w Katowicach na temat sytuacji zdrowotnej mieszkań-

ców obszaru, który z kilku powodów zalicza się do najbardziej dotkniętych katastrofą ekologiczną nie tylko w skali kraju, ale także w skali europejskiej i światowej.

Na pytanie dziennikarki o dowody na to, że stan zdrowia mieszkańców województwa katowickiego jest gorszy niż w innych regionach — odpowiedź jest taka:

„W pierwszej kolejności należy, jak sądzę, wymienić niższy od krajowego (18,2) współczynnik urodzeń, który wynosi u nas 17,2 na 1000 mieszkańców oraz wyższy (10,5 wobec 10,2 na 1000 osób) współczynnik zgonów. Mamy najkrótszy w kraju przewidywany czas trwania życia, który dla mężczyzn wynosi tu 65 lat (67,2 w Polsce) a dla kobiet 73,6 (75,2). Obciąża nas też większa liczba zgonów z powodu chorób układu krążenia (51,8 — 49,1 proc.), chorób nowotworowych (19,6 — 18,7 proc. oraz urazów i wypadków (7,9 — 7,6 proc.).

Nadto rejestrujemy wyższy, dochodzący do 25 proc. odsetek nieprawidłowego przebiegu ciąży, który objawia się niedokrwistością oraz chorobami nerek, układu krążenia i przemiany materii. Ciągłe wysoki jest wskaźnik umieralności niemowląt. Wynosi on 20,2 na 1000 żywych urodzeń, podczas gdy w kraju szacuje się go na 18,4. W ostatnich latach wzrosła także liczba dzieci i młodzieży z odchylo-

niami rozwoju psychicznego i fizycznego”.

Po tej, nie pozostawiającej żadnych wątpliwości, odpowiedzi pada kolejne równie ważne pytanie: o główne przyczyny takiego a nie innego stanu zdrowotności. Odpowiedź przepisują w całości:

„Ograniczyć się do ośmiu. Są to: zanieczyszczenia powietrza (ponad 1,5 mln osób przebywa stale w strefie zagrożonej dla zdrowia z racji kilkakrotnego przekroczenia dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych), ogromne zanieczyszczenie potoków, rzek i zbiorników wód powierzchniowych, dewastacja oraz skażenia powierzchni ziemi, sprzyjające wypadkowości masowe i uciążliwe dojazdy do pracy, duży odsetek zawodowo czynnej ludności, która pracuje w warunkach uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia, przekraczająca aż 5-krotnie średnią krajową gęstość zaludnienia (598 osób na 1 km kw.), pogarszająca się sytuacja demograficzna (szybko rośnie grupa ludzi w wieku poprodukcyjnym) a także rozpowszechnione nałogi, takie jak nikotynizm i alkoholizm oraz coraz silniej występująca narkomania.

Zwróćmy uwagę, że wszystkie wymienione przyczyny mieszczą się w tym co określa, co tworzy jakość naszego środowiska. Zauważmy jeszcze i

(CIAŁ DALSZY NA STR. 8)

II Niedziela po Narodzeniu Pańskim

MODLITWA KOŚCIOŁA

Wszchemogący, wieczny Boże,
Ty oświecasz wszystkich ludzi,
którzy w Ciebie wierzą;
napelnij cały świat Twoją chwałą.
I ukaż się wszystkim ludziom
w blasku Twojej prawdy.

CZYTANIE I Z KSIĘGI SYRACYDESA

Mądrość wychwała sama siebie,
chłubi się pośród swego ludu.
Otwiera swe usta na zgromadzeniu
Najwyższego
I ukazuje się dumnie przed Jego potęgą:
Wtedy przykazał mi Stwórca
wszystkiego,
Ten, co mnie stworzył, wyznaczył mi
mieszkanie
I rzekł: „W Jakubie rozbił namiot
i w Izraelu obejmij dziedzictwo”.
Przed wiekami, na samym początku
mnie stworzył
i już nigdy istnieć nie przestane.
W świętym przybytku, w Jego
obecności,
zaczęłam pełnić świętą służbę
i przez to na Syjonie mocno stanęłam.
Podobnie w mieście umiłowanym dał
mi odpoczynek.
w Jeruzalem jest moja władza.
Zapušciłam korzenie w sławnym
narodzie,

w posiadłości Pana, w Jego
dziedzictwie.
Syr 24, 1—2, 8—12)

PSALM RESPONSORYJNY

Refren:
Słowo Wielone
wśród nas zamieszkało.
albo:
Alleluja.
Chwał, Jeruzolimo, Pana,
wysławiaj twego Boga, Syjonie.
Umacnia bowiem zawory bram twych
i błogosławi synom twoim w tobie.
Refren:
Zapewnia pokój twoim granicom
i wyborną pszenicą hojnie ciebie darzy.
Słowo poleceń na krańce ziemi
i szybko mknie Jego słowo.
Refren:
Oznajmił swoje słowo Jakubowi,
Izraelowi ustawy swe i wyroki.
Nie uczynił tego dla innych narodów.
Nie oznajmił im swoich wyroków.
Refren:
(Ps 147, 12—13, 14—15, 19—20
(R. J 1, 14)

CZYTANIE II Z LISTU ŚW. PAWŁA APOSTOŁA DO EFEZJAN

Niech będzie błogosławiony Bóg
i Ojciec
Pana naszego Jezusa Chrystusa,
który napelniał nas

wszelkim błogosławieństwem
duchowym
na wyżynach niebieskich w Chrystusie.
W Nim bowiem wybrał nas
przed założeniem świata,
abyśmy byli święci i nieskalani
przed Jego obliczem.
Z miłości przeznaczył nas dla siebie
jako przybranych synów przez

Jezusa Chrystusa,
według postanowienia swej woli,
ku chwale majestatu swej łaski,
którą obdarzył nas w Umilowanym.
Przeto i ja usłyszawszy o waszej
wierze w Pana Jezusa i o miłości
względem wszystkich świętych, nie za-
przestając dziękczynienia, wspominając
was w moich modlitwach Proszę w
nich, aby Bóg Pana naszego Jezusa
Chrystusa, Ojciec chwały, dał wam du-
cha mądrości i objawienia w głębszym
poznawaniu Jego samego. Niech da
wam światło oczy serca, tak byście wie-
dzieli, czym jest nadzieja waszego po-
wołania, czym bogactwo chwały Jego
dziedzictwa wśród świętych.
(Ef 1, 3—6, 15—18)

SPIEW PRZED EWANGELIĄ
Aklamacja: Alleluja, alleluja, alleluja.
Chrystus został ogłoszony narodem,
znalazł wiarę w świecie,
Jemu chwała na wieki.
Aklamacja: Alleluja, alleluja, alleluja.
(Por. 1 Tm 3, 16)

EWANGELIA WEDŁUG ŚWIĘTEGO JANA

Na początku było Słowo,
a Słowo było u Boga,
i Bogiem było Słowo.
Ono było na początku u Boga.
Wszystko przez Nie się stało,
a bez Niego nie się nie stało
co się stało.
W Nim było życie,
a życie było światłością ludzi,
a światłość w ciemności świeci
i ciemność jej nie ogarnęła.
Była światłość prawdziwa,
która oświeca każdego człowieka,
gdy na świat przychodzi.
Na świecie było Słowo,
a świat stał się przez Nie,
lecz świat Go nie poznał.
Przyszło do swojej własności,
a swoi Go nie przyjęli.
Wszystkim tym jednak, którzy Je
przyjęli,
dało moc, aby się stali dziećmi Bożymi,
tym, którzy wierzą w imię Jego,
którzy ani z krwi,
ani z żądzy ciała,
ani z woli męża,
ale z Boga się narodzili.
Słowo stało się ciałem
i zamieszkało między nami.
I oglądaliśmy Jego chwałę,
chwałę, jaką Jednorodzony otrzymuje
od Ojca,
pełen łaski i prawdy. (J 1, 1—5, 9—14)

„KU JEGO CHWALE”

Podobnie jak w Dzień Bożego Na-
rodzenia oraz w ostatni dzień Starego
Roku, tak również w dzisiejszą nie-
działę liturgia przypomina nam słynny
prolog św. Jana — niezwykle ważny
tekst, który jest wprowadzeniem do
Janowej Ewangelii. Po raz trzeci w
tak krótkim okresie czasu rozbrzmie-
wa we wszystkich kościołach radosne
orędzie: „Słowo stało się ciałem i za-
mieszkało wśród nas”. Potrzeba więc
na nowo wsłuchać się w te słowa,
przemedytować je i przyjąć tak, aby
zapadły głęboko w nasze serca. Kto
bowiem przyjmuje Słowo, przyjmuje
samego Pana. „Wszystkim tym jednak
— głosi dalej Janowe orędzie — któ-
rzy Je przyjęli, udzieliło mocy, aby się
stali dziećmi Bożymi”. Jako chrześci-
anie wszyscy zostaliśmy obdarowani
tą mocą z wysoka, a oznacza ona na-
sze wybranie i przeznaczenie, nasze
dziedzictwo.

Drugie czytanie stanowi jak gdyby
odpowiedź na słowa Janowego orędzia.
W swej pierwszej części jest ono
wspaniałym hymnem uwielbienia Boga.
„Niech będzie błogosławiony Bóg
i Ojciec Pana naszego Jezusa Chry-
stusa” — tymi słowami rozpoczyna
Apostoł swą pieśń chwały. Następnie

przypomina to wszystko, co Bóg dla
nas uczynił: nasze wybranie jeszcze
przed założeniem świata, nasze powo-
łanie do dziedzictwa Bożego, bogactwa
Jego łaski, dary Ducha i wspólnotę z
Chrystusem. Wszystko to dokonane się
„ku chwale Jego majestatu”. Trzykrot-
nie używa św. Paweł — w swym hyme-
nie uwielbienia rozpoczynającym List
do Efezjan — wyrażenia: „ku chwale
Jego majestatu”. Słowa te stały się
treścią życia młodej francuskiej kar-
melitanki, s. Elżbiety od Trójcy Prze-
najsławniejszej. Zmarła w 1906 roku w
wieku 26 lat w opinii świętości. Nazy-
wała się ją duchową siostrą Małej św.
Teresy, która zmarła 9 lat wcześniej
w wieku 24 lat.

Zarówno Pismo św. jak i przykład
życia świętych wskazują, że uwielbie-
nie Boga jest podstawowym obowiąz-
kiem chrześcijanina. W życiu każdego
z nas nie może więc zabraknąć miejs-
ca na oddawanie chwały Bogu. Naj-
doskonalszym uwielbieniem Boga jest
nasze uczestnictwo w Uciechu Eucha-
rystycznej — ofierze pochwalnej i
dziękczynnej Jezusa Chrystusa i Jego
Kościoła.

Z uwielbienia Boga — jak to uka-
zuje drugie czytanie — płynie modli-

twa wstawieniowa. Apostoł modli się
za wspólnotę w Efezie. Swoją modli-
twę zaczyna od dziękczynienia: pełen
wdzięczności przypisuje Bogu żywą
wiarę i wewnętrzną miłość chrześcijan
w Efezie. Następnie wypowiada swoje
prośby. Modli się dla nich o „ducha
mądrości i objawienia”. Już w Starym
Testamencie — jak to wynika z
pierwszego czytania — mądrość sta-
wiana była na czołowym miejscu w
hierarchii wartości; była ona wiedzą
życia. W chrześcijaństwie mądrość jest
warunkiem doskonałości. Duch obja-
wienia, o które prosi św. Paweł, ozna-
cza potrzebę ciągłego odkrywania na
nowo tajemnic wiary. Jest to możliwe
tylko dla tego, kto posiada „światło
oczy serca”. Oczywiście „oczy serca”
są tylko pewnym obrazem. Ale dobrze
rozumieć o co chodzi, kiedy współ-
czesny nam pisarz, Antoine de
Saint-Exupéry pisał: „Dobrze widzi
się tylko sercem. Najważniejsze jest
niewidoczne dla oczu”. Chodzi więc o
to, abyśmy nie zatrzymywali się na
powierzchni wydarzeń, życia, ale by-
śmy odkrywali we wszystkim to co
istotne, byśmy we wszystkim znajdo-
wali Boga.

ATANAZY

Kalendarz liturgiczny

11.1987 r. — II NIEDZIELA PO NA- RODZENIU PAŃSKIM

Czyt.: Syr 24, 1—2, 8—12; Ps 147, Ef
1, 3—6, 15—18; J 1, 1—5, 9—14.

5.1 — poniedziałek — dzień powszedni.
Czyt.: 1 J 3, 11—21; Ps 100; J 1, 43—51.

6.1 — wtorek — UROCZYSTOŚĆ OB-
JAWIENIA PAŃSKIEGO
Czyt.: Iz 60, 1—6; Ps 72; Ef 3, 2—3a,
5—6; Mt 2, 1—12.

7.1 — środa — dzień powszedni.
Czyt.: 1 J 3, 22—4, 6; Ps 2; Mt 4, 12—
17, 23—25.

8.1 — czwartek — dzień powszedni.
Czyt.: 1 J 4, 7—10; Ps 72; Mk 6, 34
—44.

9.1 — piątek — dzień powszedni.
Czyt.: 1 J 4, 11—18; Ps 72; Mk 6, 45
—52.

10.1 — sobota — dzień powszedni.
Czyt.: 1 J 4, 19—5, 4; Ps 72; Łk 4,
14—22a.

11.1 — niedziela — ŚWIĘTO CHRZTU PAŃSKIEGO

Czyt.: Iz 42, 1—4, 6—7; Ps 29; Dz 10,
34—38. Mt 3, 13—17

„UMOCNIENI SŁOWEM”

Normy dotyczące roku liturgicznego
i kalendarza pouczają, że „każdy
dzień jest poświęcony przez liturgiczne
czynności ludu Bożego, zwłaszcza przez
Ofiarę eucharystyczną i Liturgię go-
dzin”. Dość dużo napisano już o Ofie-
rze eucharystycznej, zwłaszcza w
związku ze zbliżającym się II Krajo-
wym Kongresem Eucharystycznym,
mniej natomiast uwagi poświęca się
Liturgii godzin, a przecież jest ona
związana z Eucharystią. Ogólne wpro-
wadzenie do Liturgii godzin podkreśla,
że ta modlitwa Kościoła jest z jednej
strony przedłużeniem Mszy świętej, bo
„rozciąga na poszczególne pory dnia
uwielbienie i dziękczynienie oraz wspo-
mnienie tajemnic zbawienia, modlitwę
błagalną i przedsmak niebieskiej chwa-
ły dany nam w Eucharystii”, z drugiej
zaś strony „najlepiej przygotowuje do
owocnego sprawowania Eucharystii i
ożywia odpowiednio usposobienie, jak
wiarę, nadzieję, miłość, pobożność i
ducha ofiary” (n. 12). Zdaniem ks. Te-
odora Schnitzlera, Liturgia godzin jest
jakby złotym pierścieniem, w którego
środku błyszczy diament Eucharystii.

Przez wiele wieków Liturgia godzin,
zwana także brewiarzem była modlit-
wą duchownych. Zobowiązani byli do
niej biskupi, kapłani i diakoni. Po So-
borze Watykańskim II podkreśla się,
że jest to modlitwa całego Kościoła.
Ojciec św. Paweł VI — ogłaszając po-
soborowe wydanie księgi liturgicznej

zawierającej teksty modlitw na uświę-
cenie różnych por dnia — wyraził ży-
czenie, by także nie zobowiązani do
tej formy modlitwy praktykowali ją.
Polskie wydanie tej księgi ma podtytuł
„Codzienna modlitwa ludu Bożego”.

W naszym kraju ukazały się dotąd
dwa tomy Liturgii godzin. Pierwszy
zawiera modlitwy i czytania na okres
Adwentu i Bożego Narodzenia, a dru-
gi na okres Wielkiego Postu i Wielka-
nocy. W czerwcu 1987 r. ma się uka-
zać tom trzeci, zawierający teksty za
okres zwykły (od 1 do 17 tygodnia),
natomiast w grudniu 1987 r. — tom
czwarty, obejmujący okres od 18 do 34
tygodnia zwykłego w ciągu roku.

Zgodnie ze wskazaniami 189 Konfe-
rencji Plenarnej Episkopatu Polski,
księża i diakoni, którzy pragną odma-
wiać Liturgię godzin po polsku, mogą
się posługiwać I tomem, stosując o-
kreślone zasady. Kapłani i diakoni ko-
rzystający z tej możliwości posługują
się wtedy, oprócz księgi Liturgii go-
dzin, Pismem Świętym, by zacytować
z niego czytania biblijne, sięgają także
do dzieł Ojców Kościoła względnie de-
kretów Soboru Watykańskiego II lub
encyklik papieskich, by czerpać stam-
tąd drugie, czytanie Godziny czytań.
Teksty modlitw czerpią ze specjalnych
wklepek oraz z części wspólnych. Ka-
płani i diakoni z radością powitają
książkę „Umocnieni Słowem” zawie-
rającą czytania Liturgii godzin na o-

kres od 1 do 9 tygodnia zwykłego, o-
pracowaną przez ks. dra Antoniego
Pacierka, profesora Seminarium Du-
chownego w Tarnowie, wydaną przez
Księgarnię św. Jacka w Katowicach.
Książka zawiera teksty biblijne i pa-
trystyczne wraz z responsoriami i mo-
dlitwami oraz czytania na dni liturgicz-
ne poświęcone świętym (od 13 stycz-
nia do 9 marca). Nawet po wydruko-
waniu wszystkich tomów Liturgii go-
dzin w języku polskim książka ta bę-
dzie pożyteczna dla praktykujących tę
modlitwę ze względu na komentarze
autora opracowania poprzedzające
czytania biblijne, patrystyczne i ha-
giograficzne. Komentarze zwracają u-
wagę na myśl przewodnią i kontekst
danego czytania biblijnego względnie
na autora i jego naukę (gdy chodzi o
czytania patrystyczne lub hagiogra-
ficzne). Komentarzy takich nie posia-
da księga Liturgii godzin.

Książkę „Umocnieni Słowem” wezmą
z pewnością chętnie do rąk ludzie
świeccy, by czerpać z niej materiał do
osobistej refleksji i modlitwy. Coraz
więcej ludzi świeckich pragnie bowiem
— zgodnie z życzeniem Kościoła — od-
mawiać Liturgię godzin. Mały nakład
wydanej w języku polskim Liturgii
godzin (35 000 egz.) wystarczy zaledwie
dla kapłanów i kleryków. Niektórzy
świeccy odmawiają „Psalm i kantyki”
w tłumaczeniu Marka Skwarnickiego

lub „Psalterz” w tłumaczeniu Romana
Brandstaettera, dobierając hymny w
tłumaczeniu Leopolda Staffa lub ks.
Jana Piwowarczyka a czytania — z
Pisma Świętego. Książka „Umocnieni
Słowem” będzie dla tej grupy szcze-
gólnie pożyteczna. Oby Księgarnia św.
Jacka w Katowicach mogła w termi-
nie wydać dalsze części tej publikacji
— czytania na okres od 10 do 17 ty-
godnia (Liturgia godzin tom III, cz. 2)
i na okres od 18 do 34 tygodnia (tom
IV). Po tych najbardziej potrzebnych w
tym roku częściach, chyba zostaną wy-
dane także czytania z I i II tomu Li-
turgii godzin z podobnymi komentar-
zami. Kapłani i świeccy katolicy będą
za to Wydawnictwu bardzo wdzięczni.

W przedmowie do wspomnianego o-
pracowania Ksiądz Biskup Jerzy Able-
wicz, nawiązując do słów św. Ambro-
żego: „Także teraz Bóg przechadza się
w raju, kiedy czytam Boże Pismo”,
zauważa: „W tych czytaniach nie tylko
kapłani, lecz również świeccy katolicy
mogą znaleźć na trudnych drogach
swojego życia przedsmak niebieskiego
raju”.

Św. Paweł zachęcał: „Słowo Chry-
stusa niech w was przebywa z całym
swoim bogactwem” (Kol. 3, 16). Książ-
ka „Umocnieni Słowem” może się
przynieść do zrealizowania tego po-
stulatu Apostoła Narodziny.

ks. Stefan CICHY

TRZEJ KRÓLOWIE - SZTUKA, RELIKWIE I REWOLUCJA

Urodził się w połowie XII wieku w miejscowości, która po osiemu wiekach stała się widownią jednej z najkrwawszych bitew. Był znakomitym artystą złotniczym epoki Sredniowiecza. Stosunkowo szybko osiągnął pełnię dojrzałości artystycznej, a jego umiejętności musiały być szeroko znane, skoro wezwany został do Austrii, kraju — jak na ówczesne warunki podróży — znacznie oddalonego od jego miejsca urodzenia. W Klosterneuburgu niedaleko Wiednia pracował w miejscowym konwencie nad dekoracją ambony, którą bogato ozdobił 51 scenami biblijnymi. Tutaj pozostawił swój podpis: Nicolaus Verdunensis, Mistrz Mikołaj z Verdun.

Drugim jego wielkim dziełem był tzw. Relikwiarz Maryi dla katedry w Tournai, ukończony w 1205 r. i podpisany: Magister Nicolaus de Verdun. Na relikwiarzu znajduje się między innymi scena przedstawiająca pokłon Trzech Królów. W tym czasie kult Trzech Królów bardzo szybko rozprzestrzenił się na terenach dzisiejszej Flandry, Nadrenii i Westfalii. Przyczyniło się do tego sprowadzenie w 1164 r. relikwii Trzech Królów z Mediolanu do Kolonii, gdzie umieszczone zostały w katedrze św. Piotra. Równocześnie wynikiła potrzeba sporządzenia nowego relikwiarza, godnego przechowywania tak cennych relikwii. Mistrz Mikołaj, któremu powierzono to zadanie, rozpoczął swe prace prawdopodobnie ok. 1186 r. Niektórzy sądzą, że po śmierci (ok. 1217 r.) dzieło mistrza kontynuowali jego uczniowie. Relikwiarz ukończono między 1220 a 1230 rokiem. Dziś można go podziwiać w Muzeum — skarbcu kolońskiej katedry. Niebieskie emalle, złoczone postacie proroków i apostołów, Chrystus siedzący na tronie, wszystko to — bogato iukrutowane — budzi podziw dla talentu średniowiecznego artysty. Dla człowieka Sredniowiecza jednak o wiele ważniejsza była zawartość relikwiarza, tzn. same relikwie.

Trudno nam dzisiaj dokładnie prześledzić historię relikwii Trzech Królów. Istnieje kilka różnych wersji. Według jednej z nich, św. Helena, matka cesarza Konstantyna Wielkiego, przywiozła je ze swej pielgrzymki do Palestyny ok. 330 r. i umieściła w Hagii Sophia w Konstantynopolu. W VI wieku przekazane były przez cesarza Bizancjum do Mediolanu i tam pozostały w kościele św. Eustorgiusza aż do roku 1162. W tym bowiem roku Fryderyk I Barbarossa zajmuje Mediolan, a zdobyte relikwie przekazuje swemu kanclerzowi Rainaldowi z Dessel, arcybiskupowi Kolonii. Relikwie zostają uroczystie wprowadzone do kolońskiej katedry w 1164. Do chwili obecnej 24 lipca obchodzony jest w Kolonii jako święto na pamiątkę dnia sprowadzenia relikwii.

Poza tym istnieje zapis dokonany przez Marco Polo w XXXI rozdziale „Il Milione”, zawierający stwierdzenie, że groby Trzech Królów były również

czczone w Sarach (Persja). Potwierdził to również późniejszy podróżnik — Odoryk z Pordenone (1320). Trudno oczywiście pogodzić ze sobą różnorodne wersje, trudno też — z uwagi na brak dokumentów — szukać potwierdzenia autentyczności relikwii z Kolonii.

Aby zrozumieć Sredniowiecze, a szczególnie dzieła sztuki tego okresu, trzeba mieć na uwadze trzy elementy: 1) kult relikwii i związane z nim pielgrzymki, 2) władzę papieża i cesarza oraz życie dworów otaczających te osoby, 3) zjawisko życia monastycznego.

Mentalność ludzi Sredniowiecza charakteryzowało umiłowanie konkretności, co można zobaczyć, dotknąć. Relikwie stanowiły właśnie coś konkretnego, co pozostawało po śmierci świętego. Relikwie (łac. reliquiae) to po prostu szczątki, resztki, pozostałości, a dalsze znaczenie spływało, a nawet dziedziwiło. Relikwie świętych stanowiły oręż w walce z zapomnieniem, to, co się zapomina — przemija, umiera, przestaje niejaką istnieć. Relikwie były jednak nie tylko czymś przypominającym zmarłych, były też „spuścizną” po świętym, męczenniku, który jest już zblawiony, już ogląda Chrystusa, jest z Nim zjednoczony. Również Ziemia Święta oraz wszystko, co łączy się z życiem Jezusa, staje się pamiątką, relikwią. Najświętszą relikwią „słowa relikwia”, pojęta jako muścinna i dziedzictwo, była i jest Eucharystia. Głównie w Sredniowieczu pojawia się zwyczaj pokazywania po przeistoczeniu konsekrowanych postaci Chleba i Wina, wówczas ludzie proszą kapłanów o przedłużenie tego momentu.

Relikwia urasta do rangi symbolu, dowodu: „tutaj można dotknąć, zobaczyć coś świętego”. Obecność Boga staje się w pewien sposób materialna; czasem przejawia się w cudach. Wokół sanktuariów, w których przechowywano relikwie, obserwuje się ożywiony ruch pielgrzymkowy. Rozbudził on niezwykłą bujną twórczość artystyczną.

W dziełach artystów Sredniowiecza zostało niejako wyciśnięte i zachowane uwielbienie, które oddawano Bogu przez kult relikwii. Cała sztuka chrześcijańska epoki romańskiej i gotyckiej to niejako obudowa i ozdoba świętych relikwii. Relikwie umieszczano w kunsztowno zdobionych relikwiarzach, budowano nad nimi ołtarze, wznoszono świą-

tnie. Każdy ołtarz powinien być zawierać choć cząstkę relikwii. Dopiero na takim ołtarzu można było sprawować Najświętszą Ofiarę Jezusa Chrystusa.

Wróćmy jeszcze do relikwii Trzech Królów. Trudno dzisiaj o naukowy dowód ich pochodzenia, ale bez trudu możemy poznać źródło, z którego ten kult wypływa. Nikt by nigdy nie poszukiwał relikwii, nigdy nie rozwinąłby się kult Trzech Królów, gdyby nie zwiększała relacja św. Mateusza Ewangelisty, który opisał wydarzenie przybycia Mędrców do nowo narodzonego Jezusa w Betlejem (Mt 2, 1—12). Oczywiście nie było zamiarem św. Mateusza podać ściśle historycznego zapisu tego wydarzenia. Ewangelia według św. Mateusza jest chyba najbardziej teologiczną ze wszystkich trzech synoptycznych, a jej zasadniczą myśl — jak czytamy we wstępie umieszczonym w Biblii Tyngietcie — sprowadza się do następującej tezy: „W Osobie, w życiu, w czynach i w nauce Jezusa urzeczywistniły się wszystkie proroctwa mesjańskie Starego Testamentu. Jezus jest Mesjaszem, a założony przez Niego Kościół — to prawdziwe królestwo mesjańskie”. Narodzony w Betlejem Jezus to nowy król o zasięgu uniwersalnym, rozpoznany nawet przez pogan w osobach mędrców, a raczej — jak jest w tekście oryginalnym — magów. Termin magos wskazuje na ich perskie pochodzenie. Św. Mateusz podaje tylko ogólnie: przybrali ze Wschodu. Magowie byli członkami kapłańskiej kasty, dobrze znanej w Medii i Persji. Głosili naukę Zoroastri, założyciela Mazdeizmu. Znali się dobrze na astrologii, byli więc niejako specjalistami od „rewolucji”. Słowo „rewolucja” przez całe Sredniowiecze odnosiło się do badania ruchu gwiazd (łac. revolutio znaczy tyle co obrót, okresowy powrót pewnego ciała albo roku); tytuł dzieła naszego wybitnego astronoma Mikołaja Kopernika brzmiał np.: „De revolutionibus orbium coelestium” („O obrotach ciał niebieskich”).

Św. Mateusz nie podaje żadnej informacji co do liczby magów — mędrców. W ikonografii wczesnochrześcijańskiej spotykamy przedstawienia z III/IV w. dwóch (katakumby św. Marcelina i Piotra), czterech (katakumby Domitilla), a nawet w jednym wypadku — sześciu magów. Liczba trzech magów pojawia się jeszcze wcześniej (katakumby Przewyśle i Cappella greca, III w.) i utrzymała się prawdopodobnie w związku z trzema darami ofiarowanymi Jezusowi i Maryi. Ignacy z Antiochii podaje ciekawą interpretację tych darów: mirra zapowiada śmierć i pogrzeb Jezusa, złoto oznacza, że Chrystus jest królem, którego królowanie nie ma końca, kadzidło — że Chrystus jest Bogiem i objawia się tym, którzy Go szukają. W scenie złożenia darów widzimy pewną reminiscencję wierszy z Księgi Izajasza:

Zaieje cię mnogość wielbłądów, dromadery z Madianu i z Efy. Wszyscy oni przybędą ze Saby, zaoferują złoto i kadzidło, nuciąc radośnie hymny na cześć Jahwe. (Iz 60,6)

W ikonografii wczesnochrześcijańskiej trzech magów nie są nigdy przedstawiani jako władcy, lecz jako młodzieńcy w strojach perskich — na wzór strojów hebrajskich młodzieńców w piecu ognistym, występujących często w scenach rzeźbionych na wczesnochrześcijańskich sarkofagach.

Idea Trzech Królów pojawia się początkowo rzadko: tylko raz u św. Augustyna (Vw.) i u św. Cezarego z Arles (VI w.). Dopiero Sredniowiecze (XII w.) wprowadziło w pełni wyobrażenie Trzech Królów, być może na podstawie słów (Ps 72/73, 10n) „Królowie Tarszisz i wysp przyniosą dary, królowie Szeby i Saby złożą daninę. I oddadzą Mu pokłon wszyscy królowie”.

Tradycja podaje imiona magów: Kasper, Melchior i Baltazar. Imiona te zawiera jeden z manuskryptów z ok. VII w., przechowywany w Paryżu, a także inny dokument z IX w. Na szczególną uwagę zasługuje odkrycie dokonane niedawno przez międzynarodową ekipę archeologów (brał w niej udział młody polski archeolog Jan Parzytyka). W kompleksie monastycznych zabudowań na Pustyni Kellia (Egipt) odczytano wypisane na murze czerwonym barwnikiem imiona: Gaspar, Melchior i Betnesals. Inskrypcja ta, pochodząca z VII/VIII w., jest najstarszym potwierdzeniem tradycji imion Trzech Królów.

Wraz z epoką Odrodzenia stopniowo zanika kult relikwii. Bardzo popularny natomiast staje się w sztuce motyw przedstawiający Trzech Królów. Sceny z pokłonem Trzech Królów znajdujemy na XV-wiecznych arrasach tkanych w Brukseli, na witrażach, kapitelach i portalach europejskich katedr. Trzech Królów malują: Giotto, S. Botticelli, Rafael, H. Bosch, P. Bruegel Starszy, Durer, Memling, Carracci, Correggio, Gentile da Fabriano, Rembrandt, El Greco i wielu innych. Najstarsza rzeźba w drewnie przedstawiająca Trzech Królów znajduje się w kościele św. Sabiny w Rzymie (422—434).

Papież Leon X (1513—1521) był momentem o rewersie przedstawiającym Trzech Królów jako jeźdźców na koniach.

W Sredniowieczu powstała legenda, według której Trzej Królowie reprezentują trzy kontynenty i trzy rasy ludzi: Kasper — Europa, Melchior — Afrykę (stał też król — Murzyn w naszych „złóbkach” to Melchior), Baltazar — Azję.

Św. Mateusz w bardzo oszczędnych słowach przedstawia scenę spotkania Mędrców z Jezusem i Maryją: „Weszli do domu i zobaczyli Dziecię z Matką Jego Maryją; upadli na twarz i oddali Mu pokłon”. (Mt 2, 11).

W dobie poszukiwań dróg jedności: jedności Europy, jedności świata, jedności chrześcijan, jedności w sobie samym i w stosunkach z innymi ludźmi, mając przed oczyma klęczących przed Jezusem i Maryją Mędrców, warto poszukać na nowo własnej odpowiedzi na pytanie, które stawia nam tekst koledy: „Mędrcy świata, monarchowie, gdzie spiesznie dążycie?”

KS. TADEUSZ CZAKAŃSKI

NA DROGACH POJEDNANIA

ANDRZEJ GRAJEWSKI

16 grudnia odbyła się uroczystość wmurowania kamienia węgielnego w ścianę budowanego kościoła pw. Podwyższenia Krzyża w Katowicach-Brynowie. Przebaczenie, modlitwa i świadectwo określały duchowy wymiar tego spotkania.

U początków budowy kościoła w pobliżu kop. „Wujek” znajduje się ofiara życia 9 górników poległych przed 5 laty. Dlatego Msza św. koncelebrwana, której przewodniczył bp Damian Zimoń w asyście biskupów sufraganów i licznie zgromadzonego duchowieństwa z całej diecezji katowickiej, sprawowana była w intencji poległych i Ojczyzny.

Kościół oraz jego okolice wypełniła kilkudziesięcna rzesza wiernych. Tego dnia we wspólnocie modlitewnej stanęli — obok katowiczów i mieszkańców wielu innych miast śląskich — delegacje z Warszawy, Krakowa, Wrocławia, Łodzi, Lublina, Bielska-Białej, Sosnowca i Walbrzycha. Oprócz wielu znanych aktorów, pisarzy, dziennikarzy grup duszpasterstwa środowisk twórczych oraz duszpasterstwa akademickiego z Katowic przybyli górnicy z kilkunastu śląskich kopalń oraz Dolnego Śląska i Lublina. Bar-

dzo liczny był udział młodzieży studenckiej i licealistów.

Na początku Mszy św. ks. proboszcz Fryla przywołał pamięć o 9 górnikach poległych na kop. „Wujek” oraz powitał ich rodziny. Następnie głos zabrala wdowa po jednej z ofiar tej tragedii. Nawiązując do ewangelicznej myśli o przebaczeniu i miłości nieprzyjaciół, w imieniu własnym oraz pozostałych rodzin wyraziła przebaczenie [—] [Art. 2, pkt. 6 ustawy o kontroli publikacji i widowsk z 31. VII. 1981 r. (Dz. U. nr 20, poz. 99), zm. w 1983 r. (Dz. U. nr 44, poz. 204)].

Ten motyw przebaczenia przewijał się także w modlitwie wiernych, którą prowadził Józef Motak — członek parafialnego komitetu budowy kościoła oraz w końcowych słowach wystąpienia górnika kop. „Wujek”, który podziękował wszystkim za udział w uroczystości.

W homilii Biskup Katowicki nawiązał do Ewangelii Pracy głoszonej przez Jana Pawła II w czasie spotkania w Katowicach w 1983 r. Przypomniał, że Papież mówił wtedy o obowiązku związanych z wykonywaniem pracy oraz o prawach człowieka pracującego, takich jak: prawo do godziwego zarob-

ku, do utrzymania rodziny, do wypoczynku, do odnowy zdrowia i życia, do wolności przekonań i do zrzeszania się. Wymieniwszy je, bp Zimoń stwierdził: „Zadne z tych praw nie utraciło aktualności, natomiast ich nierespektowanie narusza godność człowieka”. W tym kontekście Biskup Katowicki zaznaczył, że kościół „na Brynowie” nieprzypadkowo nosi wezwanie Podwyższenia Krzyża. [—] [Art. 2, pkt. 6 ustawy o kontroli publikacji i widowsk z 31. VII. 1981 r. (Dz. U. nr 20, poz. 99), zm. w 1983 r. (Dz. U. nr 44, poz. 204)]. Biskup przypomniał, że „kompetentne władze kilkakrotnie już wyraziły ubolewanie z powodu tych tragicznych wydarzeń, my zaś wszyscy mamy prawo i obowiązek sprawy te przemysleć do końca”.

Przywołując obecność w kościele wdów po poległych górnikach na kop. „Wujek”, bp Zimoń powiedział: „Mówią, że już przebaczyli, ale zapomnieć nie mogą. Dołączmy się do ich modlitwy za zmarłych braci, by dobry Bóg pozwolił im oglądać światłość wieki. Modlmy się także za żyjących, by zbliżyli się do nich, by ich krzyż tym bardziej owocował łaskami. Prośmy także za nas samych, by nasze wyzwolenie dokonało się w duchu Ewangelii a nie nienawiści”.

Następnie zaapelował: „Drodzy Bracia i Siostry!”.

Do wszystkich tu obecnych, a także nieobecnych — w imię pamięci poległych górników — kierując wezwaniem: nie dajmy się owdągnąć nienawiści! To uczucie wyklucza pojednanie z kimkolwiek — i z Bogiem, i z ludźmi. Wyklucza także wszelkie perspektywy na przyszłość, jest początkiem ruiny i nieszczęścia. Chrześcijanie, nawet uginając się pod ciężarem krzyża, mają przed sobą przyszłość; i tę doczesną, i wieczną. Dlatego odpowiedź naszą będzie miłość, dlatego wnosimy do Boga w modlitewnym geście nasze ręce, a do bliźnich otwartą dłoń — nie zaciśniętą pięść, dlatego przebaczymy i szukamy pojednania”.

Po Mszy św. tysiące ludzi udało się pod krzyż, który stoi obok bramy kopalni, w miejscu gdzie zginęli górnicy. Odbył się tam apel poległych, krótkimi przemówieniami przedstawiciele Śląska, Warszawy i Krakowa oraz modlitwą uczczono ich pamięć. Siubowano wierność idei, za którą oddali życie. Następnie pod niurem kopalni złożone zostały liczne wiązanki kwiatów i wieniec. Zapłonęły znicze. W spokoju i nastroju powagi, który cechował całą uroczystość, w godzinach wieczornych ludzie rozeszli się do domów.

JESIEŃ POLITYCZNA

ŚLAWOMIR SIWEK

Latem roku bieżącego wyraziłem na tych łamach ostrożne przypuszczenie, iż nadchodzący sezon jesienny w polityce może być w naszym kraju interesujący. Równie ostrożnie („z nadzieją, ale bez euforii”) przypuszczałem, iż amnestia dla więźniów politycznych, z którą mieliśmy wówczas do czynienia, może stanowić dobry zwiastun tego sezonu — w tym miejscu wyraziłem pragnienie własne, a sądzę, iż nie wyłącznie własne — by wszyscy więźniowie z tej kategorii zostali zwolnieni. Taki akt byłby czymś znaczącym i budzącym nadzieję, iż po nim nastąpią kroki gwarantujące ciągłość polityki liberalizującej układ społeczny w kraju.

Kilka tygodni później znakomita większość więźniów opuściła miejsca swego pobytu. Trwa proces — wprawdzie powolny i pufny, oby przeprowadzony do końca — łagodzenia kar w innych jeszcze nie rozwiązanych przypadkach. Sprawy dotychczas nie rozwiązane winny być — jak sądzę — rozwiązane, potrzebna jest ku temu dobra wola i duża dora mądrości politycznej.

W artykule, którego przypomnieniem rozpocząłem ten tekst, analizowałem również wypowiedzi naszych biskupów, adresowane po 212, 213 i 215 Konferencji Plenarnej Episkopatu do wiernych w Polsce. Była tam mowa i o prawach, i o obowiązkach ludzi świeckich w życiu publicznym kraju. Była tam mowa o prawach i obowiązkach ujawniania, także zbiorowo, potrzeb społecznych społeczeństwa.

Te wskazania naszych Pasterzy układały się w pewien jednolity ciąg wart przesłania, zapamiętania, prześmyślenia i wyciągnięcia wniosków.

I tak nastąpiła jesień roku 1986. W życiu społecznym — ciągle piszę to bez euforii, ale i bez udawania, iż nie się nie stało, bo stało się sporo — nastąpiło poruszenie spowodowane nie tylko powrotem polityków z urlopów, ale przede wszystkim faktami interesującymi i wartymi zastanowienia. Amnestia, fakt niewątpliwie ważny, poruszyła, lub mówiąc dokładniej — umożliwiła poruszenie na polu politycznym — i to w układzie, który i ludzi wierzących, a dalekich na co dzień od spraw politycznych, bardzo interesuje.

Takie poruszenie związane jest z dyskutowaną głośno od początku września koncepcją Rady Konsultacyjnej przy Radzie Państwa oraz pluralizacją życia organizacyjnego w kraju.

Czuję się sprowokowany przez czterech Panów: Jerzego Urbana, Zdzisława Morawskiego, Artura Bodnara i ks. Alojzego Orszulika.

Wszyscy oni, każdy na swój sposób inaczej, poruszyli publicznie (publicystycznie) sprawy mnie dzisiaj interesujące.

Zacznę od A. Bodnara, który jakby „kupując” (pewnie nie czytał, ale widząc pewne myśli chodzą po głowach ludziom w kraju zupełnie niezależnie) moją myśl z „Goscia”, iż jesień polityczna może być ciekawa — opublikował w „Życiu Warszawy” artykuł właśnie pod tytułem „Jesienny sezon polityczny”. W czym się zgadzam z autorem tego artykułu? Otóż również sądzę, iż nasza gospodarka jest w takim stanie, że dłużej czekać nie można i nowy sezon w polityce ma polegać również na tym, by znaleźć formułę współodpowiedzialności społeczeństwa za stan spraw państwowych przy jednoczesnym zbudowaniu takich gwarancji, aby odpowiedzialność ta łączyła się z prawem do konstruowania nowej jakości życia społecznego w kraju. Otóż i w tym się zgadzam z Bodnarem, że przyczyna dotychczasowej niechęci wielu kręgów społecznych do wsparcia reformatorskich poczynań władz — tkwi w „...istotnych szczegółach owych reform. Tkwi również w odmiennych koncepcjach społecznej kontroli tych reform”.

Dotychczas było tak, że reformatorskie stwierdzenia i fakty budowane przez władze — spore grupy społeczne przyjmowały jako obce, nie swoje, błędne — ale na których poprawę i tak nie ma się wpływu. Jedną z dróg zwiększenia tego wpływu — jest w cywilizowanym świecie otwarcie możliwości stowarzyszania się ludzi dla osiągnięcia jakiegos pozytywnego dla Państwa skutku. Stowarzyszania się nie sprzecznego z zasadami konstytucyjnymi w danym kraju obowiązującymi. „Gość Niedzielny” przyniósł ostatnio bardzo ciekawą informację o spotkaniu grup niezależnych od władz, działających na rzecz ochrony środowiska. Przed „sezonem” takie informacje miały utrudnioną drogę do ukazania się — czy oznacza to, iż w tym

misja d/s Reformy Gospodarczej, Rada d/s Rodziny, Gospodarki Żywnościowej, Mieszkaniowej itd.

Włączenie się dla samego włączenia, włączenie się bez zaplecza społecznego, któremu sprzyja stowarzyszenie się ludzi o podobnych poglądach, włączenie się person a nie opcji — byłoby budowaniem fasady autentycznego działania i rzeczywistego rozwiązywania problemów. A tej gry, ze względu na stan kraju, nie mamy już czasu grać.

Chciałbym się bardzo mylić, chciałbym, aby okazało się, iż źle odczytałem i zrozumiałem Zdzisława Morawskiego w artykule „Krytycyzm i reformy” na łamach „Życia Warszawy”, ale wydaje mi się, że myśli on akurat odwrotnie. Cały artykuł dowodzi, że istniejący układ organizacyjny w naszym kraju jest wystarczający. Trzeba wykorzystać to, co jest — twierdzi. Wielość stworzonych oddębnie instytucji — utożsamia ów autor z pluralizmem i demokracją. Inne instytucje, nowe struktury — z wielką wprawą wrzuca do starego worka i zaszywa go przedzwiałą igłą. Ta igła jest „nielegalizm”. Ta igła jednak ma dwa ostre końce.

O legalizmie bądź nielegalizmie podejmowanych przez ludzi działań można mówić nie przed a co najmniej w trakcie tych działań. Gdyby było inaczej — nasz system prawny nie zniósłby grup inicjatywnych związków zawodowych Pana Miodowicza — i ten ostatni musiałby iść do więzienia za samą chęć stworzenia nowej instytucji. Procesem karnym groziłoby swego czasu działanie zmierzające do powołania Stowarzyszenia Dziennikarzy PRL czy też — groza! — formowanie Rady Konsultacyjnej przy Radzie Państwa. Nie wspomnę o negocjowaniu powołania Fundacji Rolniczej...

Niebezpieczne to rozumowanie. Sprzeczne z zachętą rzecznika rządu do zgłaszania inicjatyw nowych, które mogą stać się rzeczywistością. Rozumowanie, które nadwęża postępowanie ludzi czujących odpowiedzialność za sprawę kraju. Odpowiedzialność jako kwestię nadrzędną. Ludzi, którzy przyjęli nowy sezon polityczny z nadzieją, a takich i wśród katolików jest wielu...

Te przemyślenia mają związek z chęciami i nadziejami ludzi wierzących; ludzi o zacięciu społecznym jednocześnie. (— — —) [Art 2 pkt. 6 ustawy o kontroli publikacji i widowisk z 31. VII. 1981 r. (Dz. U. nr 20, poz. 99), zm. w 1983 r. (Dz. U. nr 44, poz. 204)].

Sytuacja, z jaką mieliśmy przez lata do czynienia w kraju — z wyjątkiem lat 80—81, ale szczególnie po roku 1981 — wytworzyła ciekawą, lecz i niebezpieczną z drugiej strony układ społeczny. Nadzieje ludzkie, pragnienia zachowań sensownych, a przy tym zespolonych — do czego każdy z ludzi ma niezbywalne prawo — zostały poważnie wstrząśnięte. Stało się tak, iż wielu lokujących swą aktywność społeczna poza układem władzy znalazło trzy tylko wyjścia ze swego „pata psychologicznego”: związać swe działa-

nia społeczne wyłącznie z instytucjonalnym ciałem Kościoła lub też osuwać się w bierność albo też w podziemie. Nie wszystkim to ostatnie odpowiadało. Pozostawała apatia lub działania zastępcze.

Toteż Kościół właśnie, siłą rzeczy nie do odwrócenia, począł pełnić mniej czy bardziej sprawnie — ową „funkcję zastępczą” wobec pragnień społecznych społeczeństwa. Tymczasem odnawianie i udoskonalanie porządku społeczno-ekonomicznego; przepajanie owego „porządku doczesnego” duchem chrześcijańskim; także branie udziału w działaniach politycznych dla kształtowania zgodnej z nauczaniem Kościoła opinii społecznej — jak słusznie zwraca uwagę w omawianym artykule ks. Orszulik — jest naturalnym prawem ludzkim i winno się odbywać bez obciążania lub też posługiwania się zasłoną instytucji Kościoła. A zatem na własny rachunek. Gdyby istniała taka możliwość — ci, którzy w Kościele widzieli instytucję polityczną — odejdą. I nie ma w tym nic ani złego, ani nieścisłego. Jedni odejdą poza Kościół, inni — pozostając we wspólnocie wiernych i w łączności z Pasterzami — na własny rachunek, we własnych organizacjach poczną działać w pełni i owarcie.

Autonomia, jaka w swym nauczaniu i swym postępowaniu daje Kościół świeckim — jest duża. Ale — niecałkowita, jeśli nie chce się stracić prawa do „katolickości” własnych działań. Ograniczeniem (jeśli tu w ogóle można mówić o ograniczeniu, chyba bardziej o wskazaniu) jest wymóg zachowania zgodności z zasadami moralnymi zawartymi w prawie naturalnym i Objawieniu Bożym; zasadami wyrażanymi i sformułowanymi przez Nauczycielski Urząd Kościoła.

Stąd nie każdemu dzisiaj i zapewne nie każdemu w przyszłości przysługiwać może — choćby i prywatnie katolikowi — przymiotnik „katolickie” w odniesieniu do jego działań i do działań grup bądź stowarzyszeń, w których znalazł swe miejsce.

Miedzy zdaniem i sądem, jakie wyrażają na temat dróg wiodących do demokratyzacji systemu społecznych zachowań w naszym kraju dyrektor Biura Prasowego Episkopatu i publicysta Z. Morawski — jest zasadnicza różnica. Trafnie ją ujął (choć i w pełni niezamierzenie) A. Bodnar, pisząc o odmiennym z gruntu podejściu koncepcyjnym do problemu reform i kontroli ich przeprowadzania.

Poglądy takie, jak je przedstawia Morawski, są konserwatywne. Trudno i mnie się z nimi godzić. Ich konserwatyzm przejawia się zadowoleniem ze stanu już osiągniętego i niewiara w mądrość uprzedzonych, inspirowanych własnym światopoglądem zachowań ludzkich. Twórcy niepokój — z chrześcijańskiego punktu widzenia nie tylko możliwy, ale i nakazany — w stosunku do rzeczywistości, ludzie pragną realizować w każdym systemie i każdej sytuacji. Stłuczone ograniczenie ze swej istoty nie może trwać wiecznie.

Jesienny sezon polityczny, jaki mamy w Polsce, z jednej strony charakteryzuje się poprawą klimatu, z drugiej — pewną niewiadomą jutra, z trzeciej wreszcie — pewnością sporych grup ludności, iż oto kształtuje się nowa jakość życia publicznego Polaków. Nie twierdzą, że nadzieje co do tego ostatniego muszą być z całą pewnością spełnione od razu. Mogą przychodzić okresy przesileni, zwrotów, wypadków, które w niczym jednak nie przeszkadzają postawieniu tezy, iż proces trwa.

Swoje myślenie, swoje poglądy na temat naszego jutra — ludzie powinni mieć możliwość ujawniania w sposób im dogodny. Myślę o porządkach i działaniach służących dobru wspólnemu. Jeżeli ktoś sądzi — jak stwierdza w swym artykule ks. Orszulik — iż istniejące formy zręczności się ludzi, w tym katolików, są niesatysfakcjonujące dla pracy wśród pracowników, młodzieży, ludzi kultury czy działaczy społecznych — winien mieć szanse budowania struktur mieszczących się w porządku prawnym, lecz autentycznych i własnych.

Do archiwum „poprzedniego okresu” niech przejdzie porządek wyrażony swego czasu przez jednego z prominentnych ludzi aparatu administracyjnego: „Mnożenie bytów jest niepotrzebne”...

„Byty” tworzone dla własnego bytowania — istotnie nie służą niczemu i nikomu. Sensowne propozycje — są lepsze od nijakich.

Każda propozycja — jest lepsza od apatii.

„sezonie” nie tylko informacje, ale i działania są możliwe?

Szef komunistycznej centrali związkowej w naszym kraju (Miodowicz — OPZZ) twierdzi wprawdzie, że prawdziwy pluralizm jest wtedy gdy wszystkie związki zawodowe są w jednej centrali zgrupowane i to jest prawdziwa demokracja — ale przecież Pan Miodowicz może się znać na własnych związkach zawodowych, ale niekoniecznie na demokracji.

Wracając do artykułu A. Bodnara — stwierdza on również, iż oto przed nami „...proces uściślenia myśli społeczno-politycznej katolickich kręgów intelektualnych, pozostających poza istniejącymi stowarzyszeniami. Odpowiedzią na te procesy będzie np. kształt programowy i osobowy tak niecierpliwie oczekiwanej Rady Społeczno-Konsultacyjnej. Będzie nią również realizacja inicjatyw wydawniczych płynących np. z kół katolickich”. Dobrze, że autor używa słów „na przykład”. Po pierwsze dlatego, że koncepcje działań Rady należy ustalić przed, a nie po jej powstaniu. Po drugie uściślenie myśli społeczno-politycznej katolików nie związanych grupowo — może bowiem oznaczać i to, iż szukać oni będą możliwości stowarzyszenia się właśnie. Wtedy dopiero będzie to miało ścisły związek i z Radą i z inicjatywami wydawniczymi i — jak najszerzej — z procesem gwarantowania społeczeństwu pozytywnych skutków działania politycznego. Oczywiście — na rzecz wychodzenia kraju z kryzysu. Jedną Radą — jak najbardziej słuszną; jedno pismo — jak najbardziej potrzebne — to mogą być jaskółki, ale jeszcze nie wiosna...

Jerzy Urban w swych oświadczeniach z września i października nie wyklucza możliwości takiego stowarzyszania się ludzi. „Zależy to od konkretnych inicjatyw oraz od charakteru i programu takich ewentualnych grup (...) W miarę jak takie inicjatywy się pojawiają w formie skryształizowanej, istnieje droga do ich urzeczywistnienia (konferencja prasowa rzecznika rządu z 7 października)”. Jest to stwierdzenie interesujące. Tym bardziej, że ma ono związek z jednocześnie, na tej samej konferencji, wystosowanym zaproszeniem „do osób o różnych orientacjach”, do włączenia się w prace takich gremiów, jak: Ko-

Teresa Snopkowska WYSTARCZY

Ktoś
krzyknął
że pokój
że zgoda
że przyszłość

ktoś
mówił
przekonywał
tłumaczył

ktoś
pisał
protestował
twierdził

i rzucał
na szalę wagi
autorytet
tytuły
sytuacje
przykłady

w tłumie
słów

zginęło
sedno sprawy

i nikt
nie pomyślał
że trzeba
po prostu
wyciągnąć
rękę...

Br. Celestyn M. Paczkowski OFM MĘDRCY

Drogi szukanej w gwiazdach
nie gubcie wśród ludzi
przecież Król czeka na was
w mlecznych ścianach groty
w prawdzie pokorniejszej
niż myśleliście

Perskie stroje na drogę zabierzcie
by w mozaikach zastygnąć
i milczeniem przypieczętować
darami wypełniając prorocтва
wschodu
bo to pełnia czasów

BOŻONARODZENIOWE ZAMYŚLENIA

Ks. MARIAN RUSECKI

Święta w naszym potocznym pojęciu kojarzą się zwykle z dwoma rodzajami czynności: oficjalnym byciem — jeśli to są święta religijne, pomodleniem się w świątyni i biesiadowaniem w gronie najbliższej rodziny, przyjaciół; [— — —] [Art. 2, pkt. 6 ustawy o kontroli publikacji i widowisk z 31. VII. 1981 r. (Dz. U. nr 20, poz. 99), zm. w 1983 r. (Dz. U. nr 44, poz. 204)].

Mnie jednak w czasie świąt Bożego Narodzenia nieustannie wręcz napastliwie, cisną się, i to od lat, dwie refleksje. Dlaczego Bóg wkroczył w dzieje człowieka? Jeśli nasz prarodziec Adam — w świetle wielu teologicznych teorii — występował jako reprezentant nas wszystkich, w chwili skutecznego kuszenia, podjął decyzję życia — może nie tyle bez Boga, ile przynajmniej obok Boga, gdyż chciał się stać równy Jemu — to dlaczego Bóg nie uszanował jego decyzji — a w niej i naszych — pozwalając mu żyć zawsze tak, jak tego zapragnął, i wkroczył w swoim Synu w nasze dzieje, by nas ratować przed zgubą, odkupić i zbawić? Przecież każdy z nas jest tak bardzo uwarunkowany na wolne i niezależne podejmowanie decyzji o swoim życiu i życiu innych, — nie tylko ich bezwzględnie poszanowanie, ale i respektowanie. Jeśli je śmie ktokolwiek kwestionować, podważać lub co gorsza zmieniać, staje się naszym śmiertelnym wrogiem. Czyżby i Bóg wcielając się, wkraczając w nasze dzieje, chciałby stać się naszym wrogiem?

Druga refleksja dotyczy wyimaginowanej wręcz sytuacji: jak każdy z nas zachowałby się w tej sytuacji, w jakiej znalazł się Adam? Zżymamy się często, na jego głupią decyzję, która swymi skutkami sięga nas wszystkich; w jej wyniku — jak mówi Biblia — musimy pracować w pocie czoła, cierpieć, umierać. Czy można sobie wyobrazić większy koszmar tej decyzji i jej tragizm? Często nam się wydaje, że nikt z nas nie podjąłby świadomie takiej decyzji, tak brzemiennej w skutki dla całej ludzkości, oczywiście i dla nas samych. W naszym odczuciu mógłby to zrobić tylko szaleniec, ktoś zupełnie nieodpowiedzialny za swe czyny lub przewrotny, chcący jedynie szkodzić.

Te dwa nasuwające mi się problemy na pierwszy rzut oka zdają się nie łączyć ze sobą. Związek między nimi jednak istnieje, tylko że należy rozpoznać od refleksji drugiej, czyli od nas samych.

CZY JESTEŚMY LEPSI OD ADAMA?

Oburzenie na Adama ludzi myślących szlachetnie, w poczuciu pełnej odpowiedzialności za innych, jest w pełni ludzkie i zrozumiałe. Jednak jakże często okazujemy się być z jego rodu, dziedzicami jego postawy życiowej. Czy nie ulegamy także tej permanentnej pokusie, że możemy stać się bogami, a nawet że już nimi jesteśmy? Pokusa ta jest jakby wieczna i wszystkich sięgająca. Dotyczy ona jakże często całej ludzkości, narodów, władców, a nawet i każdego z nas.

Byli filozofowie (np. A. Comte) uważający całą ludzkość za Boga. Byli w przeszłości narody i państwa (Asyria, Babilon, Grecja, Rzym), są i za naszych dni, które uważały i uważają, że posiadają wszelką wiedzę, mądrość absolutną, znajomość dobra i zła, wszelkiego szczęścia, umiejętność rozwiązywania wszystkich problemów życia, jasną i rzekomo jedynie słuszną wizję przyszłości. Stwarzały i stwarzają rzekomo nowe ideały życia, kodeks moralnego postępowania. Narzucały je i narzucają innym, chcą na siłę uszczęśliwić wszystkich, niemal zbawić. Kto tego nie mógł i nie może zrozumieć uchodzi za głupca, niedorozwiniętego umysłowo, niedojrzałego; należy go więc przekonać różnymi sposobami: propagandą, podstępem, szantażem, przekupstwem, siłą czy zbrodnią. Sprzeciw nie może być tolerowany, bo narody zdobyte w potęgę nigdy nie zniosą zakwestionowania ich rzekomo zbawczej misji wobec wszystkich. Doświadczenia historii dalszej bliższej i współczesnej są tego dowodem.

Ilu to władców apoteozowano w przeszłości i czasach współczesnych, choć niekoniecznie w sensie dosłownym. Zwali się sami, lub ze względów koniunkturalnych nazywano ich boskimi cesarzami, królami, fuchrerami, naj-mądrzejszymi, nieomylnymi, nieśmiertelnymi (dosłownie lub w przenośni). Decyzje ich woli były największą świętością, wiążącą swą mocą bezwzględnie

wszystkich poddanych. Wiemy też z tragicznych doświadczeń historii, ile zła, nieszczęść i cierpień sprowadzili na ludzkość ci — zaliczani do budowanych przez siebie panteonów ludzkich bóstw, przynajmniej do czasu, kiedy nie odeszli i na ich miejscu nie pojawili się inni nie mniej genialni, wielcy, nie mniej boscy.

Czy tej pokusie stania się i bycia równym Bogu nie ulega każdy z nas? Niekiedy mąż uważa się za jedyną boską wyrocznię w domu i rodzinie, niekiedy żona. Uczeń chce być mądrzejszy od nauczyciela, student od profesora, praktykant od mistrza. Każdy uważa swój pogląd za jedynie słuszny, naj-mądrzejszy, niepodważalny, nieomylny traktując równocześnie innych jak bezwolne narzędzia, poddanych, niewolników, głupców. Każdy też chce, by jego decyzja bezwzględnie wiązała innych, gdyż ona jest jedynie słuszną, bezdyskusyjną, ostateczną.

Chcemy być bogami, ale nie odpowiadającymi za decyzje podejmowane i dokonywane czyny. Który z ludzkich bogów czuł się kiedykolwiek winny, odpowiedzialny? Chyba żaden, bo każdy z nich czuł się do końca, że nim jest.

Adamowe plemię ulega więc pokusie stania się Bogiem. Skutki tego — także w aspekcie zbawczym — są nie mniejsze niż czyn odwrócenia się od Boga przez Adama i próba życia jakby poza Nim. Pod wieloma względami plemię Adamowe chyba przewyższa prarodzieca, chcąc być Bogiem nad bogami.

DLACZEGO BÓG WKROCZYŁ W DZIEJE CZŁOWIEKA?

Gdyby Bóg był na miarę człowieka — jak twierdzi wielu niewierzących — to nie uczyniłby nigdy tego. Odepchnąłby i zdurzył pychę człowieka zostawiając go, choćby sobie samemu, gdyż potrafił on stworzyć piekło sobie i innym. Jednakże Bóg jest Bogiem Miłości, przebaczenia, jednania, rozumienia błędów i pomyłek ludzkich, chcianych i niechcianych, chociaż szanuje każdą ludzką wolną decyzję odejścia od Niego. Zna ludzką słabość, głupotę, zapomnienie. Pozwala jednak człowiekowi doświadczyć bycia poza Bogiem i życia poza nim oraz skutków tej postawy. Ponieważ są one tragiczne, sam czło-

wiek nie byłby zdolny do wyzwolenia się od nich. Bóg, kierując się miłością ku błądzącemu człowiekowi, błędnie mniemającemu, że może stać się Bogiem zesłał swego Syna, by dokonał odkupienia człowieka upadłego i ciągle upadającego (tylko pyszni i zarozumiali, w swoim mniemaniu, nigdy nie upadają, nie popełniają błędów i żadnego zła), by dać mu możliwość naprawy swego życia poprzez łaskę, która zmienia jego byt, czyli go przebóstwia, a tym samym by uczynić go przybranym swoim dzieckiem uczestniczącym, po części już historycznie w stopniu początkowym a ostatecznie w niebiańskim Królestwie Bożym, w wiecznym życiu miłości Boga i wszystkiego, czyli w naturze Boga samego.

Gdyby Bóg był zadufany w sobie, zarozumiały albo narcystyczny — tak jak często jest człowiek — nigdy nie podjąłby się dzieła tego, którego dokonał w swoim Synu poprzez Jego wcielenie i dzieła zbawcze. Jednakże taki Bóg nie istnieje. Jego miłość jest większa niż nasza małość, zarozumiałość samowystarczalności, nadzorność mądrości itp., On ukochał nas do końca, gdy przybrał w Jezusie postać służebnego Sługi, by zaoferować nam swą pomoc przezwyciężającą skutecznie nasze błędy, pomyłki życiowe, niewłaściwe wybory, fałszywe rozumienie siebie, innych czy całej rzeczywistości, a zarazem pokazać nam, jak można żyć autentyczną miłością, choćby ta wymagała wielu ofiar. A zresztą, czy miłość faktycznie istnieje bez ofiar?

Duns Szkot uważał, iż miłość Boga jest tak wielka, że gdyby nawet nie było grzechu pierworodnego, a konsekwentnie i naszych, Bóg wcieliłby się w ludzką naturę, aby nam ukazać pełnię swojej miłości oraz uczynić nas uczestnikami swojej natury. Syn Boży stając się człowiekiem, równocześnie stał się — biorąc pod uwagę aktualną historię zbawienia — pośrednikiem między Bogiem Ojcem a ludzkością. Zdaniem wschodnich Ojców Kościoła i niektórych teologów współczesnych (którym należałoby przyznać rację), już w przyjsciu na ziemię Boga w Jezusie Chrystusie zaistniało nasze zbawienie.

Dlatego dzień Bożego Narodzenia może nam być oznajmiony jako: dziś stało się naszemu ludzkiemu domowi zbawienie.

ZESTAWIENIE

(DOKONCZENIE ZE STR. 1)

to, że jedynie „nikotyzm i alkoholizm oraz coraz silniej występująca narkomania” są czynnikami, które sprowadzamy na siebie sami, a więc i sami powinniśmy się od nich uwolnić.

O tym wszystkim mogliśmy przeczytać w „Dzienniku Zachodnim” 1 grudnia i chyba po raz pierwszy — bez „owijania w bawełnę”, bez statystycznej ekwilibrystyki, o którą tak łatwo — uświadomiono nam, gdzie żyjemy.

A przecież była okazja, aby się o tym dowiedzieć wcześniej, 27 października ub. roku na konferencji prasowej dla dziennikarzy krajowych i zagranicznych korespondentów agencji Reutersa poprosił ministra ochrony środowiska o ustosunkowanie się do informacji, iż średnia długość życia na Śląsku jest o 2 lata niższa niż w innych regionach Polski. Odpowiedź była wówczas taka:

„Sprawy te leżą w sferze zainteresowań ministra zdrowia i opieki społecznej. Mogę tylko stwierdzić na siebie samym, ponieważ sam tam się wychowałem, chodziłem — żyłem przez 65 lat. Od 3 lat jestem dopiero w Warszawie. Wyrostem i jestem zdrowy, mam 182 cm wzrostu i myślę jeszcze trochę pożyć. Statystyka ma to do siebie, że można ją odpowiednio wykorzystywać. Badania różnego rodzaju mogą prowadzić do różnych sądów i na ten temat. W Polsce z postępem cywilizacji długowieczność z roku na rok się wydłuża. O ile dobrze sobie przypominam, przed wojną żyliśmy średnio nieco ponad 50 lat, a dziś znacznie ponad 60. Nie dotarły do mnie informacje, że zaszły jakieś istotne zmiany. Z całą pewnością występuje zmiana rodzajów chorób”.

Uprzedzałem, że będzie to bardziej forma „Przeczytaliśmy” niż „Obserwacje”, dlatego komentarz uważam za zbyteczny. W nowym roku z całego serca życzę ministrowi ochrony środowiska i zasobów naturalnych dalszego dobrego zdrowia i samopoczucia.

FRANCISZEK SZPOR

KATOWICKI KIK ZAPRASZA

STYCZEŃ

6. I. — „Oplatek” dla członków KIK i ich rodzin — Msza św. o godz. 17.00, potem spotkanie oplatek — kaplica przy kościele św. św. Piotra i Pawła.

8. I. — Z. Bazieli: „Strefa ochronna dla zakładów przemysłowych” zaprasza Sekcja ekologiczna — sala KIK — godz. 17.00.

11. I. — „Oplatek” dla Sekcji Rodzin — Msza św. o godz. 15.00, potem spotkanie — sala KIK.

13. I. — ks. dr Stefan Cichy: „Eucharystia w dokumentach posoborowych” — sala KIK — godz. 18.15.

14. I. — „Wiara w Piśmie św.” — zaprasza Sekcja Nauka-Wiara — sala parafii OO. Oblatów, ul. Marchlewskiego — godz. 17.00.

15. I. — ks. R. Kempny: „Wokół tajemnicy Eucharystii — cz. I Ewangeliczne uczy” — sala nr 19 parafii na Tysiącleciu dolnym o godz. 18.45.

20. I. — red. Z. Szpakowski: „Kościół w męczeństwie i walce narodu polskiego” — zaprasza Sekcja Kultury — sala KIK — godz. 18.15.

20. I. — T. Szeja: „Eucharystia jako fundament cywilizacji miłości” — zaprasza Sekcja Nauki Społecznej Kościoła — sala parafii OO. Oblatów, ul. Marchlewskiego — godz. 18.00.

ZAPROSZENIE NA REKOLEKCJE

W DIECEZJI KATOWICKIEJ — I PÓŁROCZE 1987

PANEWNIKI

STYCZEŃ

5—8 Wicziarki obozów koncentracyjnych

12—15 Matki dzieci I-szej i wczesnej komunii św.

19—22 Czcicielki św. Franciszka

MARZEC

2—5 Matki starsze i wdowy

9—12 Matki dzieci I-szej i wczesnej komunii św.

23—26 Młodzież żeńska pracująca

30—2.4 Mężatki, matki młodsze i w średnim wieku

KWIECIEŃ

6—9 Panie pracujące w Służbie Zdrowia

MAJ

4—7 Czcicielki Matki Bożej

11—14 Matki starsze i wdowy

18—21 Panie z parafialnych zespołów charytatywnych

25—28 Panie niezamężne pracujące zawodowo

CZERWIEC

1—4 Czcicielki Najśw. Serca Jezusowego

8—11 Chorzy

22—25 Matki starsze i wdowy

KOKOSZYCE

STYCZEŃ

5—8 Matki starsze i wdowy

12—15 Członkowie parafialnych zespołów charytatywnych

19—22 Rodzice dzieci pierwszej i wczesnej komunii św.

LUTY

16—19 Rodzice dzieci pierwszej i wczesnej komunii św.

20—22 Studenci

23—26 Rodzice dzieci pierwszej i wczesnej komunii św.

MARZEC

2—5 Rodzice dzieci pierwszej i wczesnej komunii św.

13—15 Narzeczeni

16—19 Matki, mężatki młodsze i w średnim wieku

23—26 Matki starsze i wdowy

30.03—2.04 Mężczyźni starsi (emeryci i renciści)

KWIECIEŃ

6—9 Mężczyźni żonaci

MAJ

4—7 Mężczyźni żonaci

11—14 Matki, mężatki młodsze i w średnim wieku

22—24 Narzeczeni

25—28 Chorzy

CZERWIEC

1—4 Matki starsze i wdowy

8—11 Członkowie parafialnych zespołów charytatywnych

14—17 Mężczyźni starsi (emeryci i renciści)

22—25 Katechetki i katecheci

28.06.3.07 Osoby niepełnosprawne ruchowo

Uwaga: Dzień pierwszy jest dniem rozpoczęcia o godz. 18.00, zaś dzień ostatni — dniem zakończenia o godz. 13.00.

Adresy Domów Rekolekcyjnych: W Panewnikach — Dom Siostr Służebniczek NMP, ul. Dembowska 64, 40—700 Katowice Panewniki. Dojazd sprzed dworca PKP w Katowicach autobusami WPK nr 12, 48, 92, 154.

W Kokoszycach — 44-365 Wodzisław Sl. 7 (Kokoszycy), ul. Palacowa 33, tel. 514-97. Dojazd z Wodzisławia autobusami WPK nr 401, 404, 405 (z przystanku naprzeciw dworca PKS).

Zgłoszenia do udziału w rekolekcjach należy przysyłać najpóźniej do trzech tygodni przed ich rozpoczęciem.

KOŚCIÓŁ W ROKU 1986

STYCZEŃ

1 — XIX Światowy Dzień Pokoju obchodzony był pod hasłem: „Pokój jest wartością, która nie zna podziałów na Północ-Południe, Wschód-Zachód: jest tylko jeden pokój”.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ogłosiła rok 1986 — Międzynarodowym Rokiem Pokoju.

2 — Florencja: Otwarto proces beatyfikacyjny na szczeblu diecezjalnym zmarłego w 1977 roku prof. Giorgio la Pira, burmistrza miasta w latach 1951—1965.

9—11 — W Polsce przebywała Matka Teresa z Kalkuty. Odwiedziła ona domy swego zgromadzenia w Warszawie i Zaborowie oraz spotkała się z Prymasem Polski kard. Józefem Glempem, a także kierownikiem Urzędu d/s Wyznań, min. Adamem Łopatką.

14 — W Kenii Kościół katolicki rozpoczął realizację zakrojonego na szeroką skalę programu, którego celem jest zapewnienie opieki społecznej ponad 2 mln osób najbardziej potrzebujących.

14 — Katowice: Biskup katowicki Damian Zimoń spotkał się z grupą Śląskich ekologów. Omawiano sprawę przeciwdziałania dalszemu pogarszaniu się sytuacji ekologicznej na Górnym Śląsku.

17 — Zakopane: Odbyło się posiedzenie biskupów diecezjalnych. Biskupi zajęli negatywne stanowisko wobec rzekomych objawień w Oławie, w archidiecezji wrocławskiej.

18 — Rzym: Ojciec Święty złożył oficjalną wizytę prezydentowi Republiki Włoskiej, Francesco Cossidge w jego siedzibie na Kwirynale.

20 — Goleiszów (diec. katowicka): Z okazji Tygodnia Powołanej Modlitwy o Jedność Chrześcijan odbyło się spotkanie biskupa katowickiego Damiana Zimonia oraz grupy księży katolickich z duchownymi wyznania ewangelicko-augsburskiego.

22 — W wypadku samochodowym zginął 76-letni ordynariusz diecezji gorzowskiej, bp Wilhelm Pluta.

25 — Ojciec Święty przyjął rezygnację bp. Józefa Rozwadowskiego z obowiązków ordynariusza diecezji łódzkiej i mianował jego następcą bp. Władysława Ziółka, dotychczasowego biskupa pomocniczego w tej diecezji.

26 — Pretoria: 40 biskupów z Republiki Południowej Afryki, Belgii i Kanady konklabrowało Mszę św. w intencji ofiar apartheidu.

28 — Rzym: Nowy prefekt Kongregacji d/s Duchowieństwa, kard. Antonio Innocenti, objął oficjalnie swój urząd. Poprzednio urząd ten pełnił kard. Silvio Oddi.

29 — Papież wyraził ubolewanie z powodu katastrofy amerykańskiego statku kosmicznego „Challenger”, w której poniosło śmierć 7 astronautów.

30 — Warszawa: Rektor Akademii Teologii Katolickiej, ks. prof. Remigiusz Sobański otrzymał, przyznawany przez prezydenta Austrii, Krzyż Zasługi na Polu Nauki i Sztuki I klasy.

31—10 lutego — Jan Paweł II odbył podróż apostolską do Indii. W ciągu 10 dni Papież przebył ok. 20 tys. km, odwiedził 14 miejscowości w 9 stanach i krajach związkowych, przewodniczył licznym Mszom św., wygłosił ok. 30 homilii i przemówień, odbył wiele spotkań m.in. z prezydentem republiki oraz z przedstawicielami innych religii, złożył hołd Mahatmie Gandhiemu w delhijskim mauzoleum, ogłosił błogosławionymi dwoje sług Bożych: ks. Cymiana Chavara oraz s. Alfonsę Annę Mattathunada od Niepokalanego Poczęcia. Była to 29 zagraniczna podróż Jana Pawła II.

LUTY

1 — Katowice: Z okazji uroczystości Ofiarowania Pańskiego odbyła się ogólnodiecezjalna pielgrzymka siostr zakonnych do katedry Chrystusa Króla.

1—9 — Kraków: Z okazji 450-lecia urodzin ks. Piotra Skargi w kościele św. Piotra i Pawła, gdzie pochowany został słynny kaznodzieja, odbyła się nowenna modlitw o jego beatyfikację.

7 — Na Haiti w wyniku zamachu stanu, obalono dyktaturę J.C. Duvaliera. Biskupi haitańscy wyrazili nadzieję, że nowe władze zapewnią narodowi warunki sprawiedliwego rozwoju i przestrzegają będa praw człowieka.

12 — Rzym: W Środę Popielcową Ojciec Święty przewodniczył Mszy św. i ceremonii posypania głów popiołem w stacyjnym kościele św. Sabiny.

Ogłoszone zostało orędzie papieskie na Wielki Post.

14 — W Ekwadorze sześciu biskupów diecezji leżących we wschodniej Amazonii wystąpiło we wspólnym dokumencie w obronie praw miejscowych Indian przed ekspansją przemysłu Biskupi podkreślili, że zniszczenie lasów równikowych może naruszyć równowagę ekologiczną świata.

14 — Na Filipinach biskupi zaprezentowali przeciwko nadużyciom, których dopuściły się władze państwowe w czasie wyborów prezydenckich.

17—23 — Hawana: Odbyło się Krajowe Zgromadzenie Kościoła Kubańskiego z udziałem 181 delegatów, reprezentujących wszystkie stany. Ojciec Święty skierował do uczestników specjalne orędzie. Było to pierwsze masowe spotkanie Kościoła na Kubie w okresie 25 lat rządów socjalistycznych w tym kraju.

25 — Rumuński historyk, prof. Dumitriu-Snagov, został pierwszym laureatem Nagrody Ekumenicznej ustanowionej przez watykański Sekretariat d/s Jedności Chrześcijan.

26 — Manila: Po obadentum trwającej ponad 20 lat dyktatury Marcosa nowym prezydentem Filipin została p. Corazon Aquino. Istotną rolę w pokojowym przebiegu wydarzeń na Filipinach odegrał Kościół.

MARZEC

1 — W związku z tragiczną śmiercią premiera Szwecji Olofa Palme, Ojciec Święty przesłał telegram kondolencyjny na ręce króla szwedzkiego Karola Gustawa XVI.

4 — Kraków: W 600 rocznicę koronacji Władysława Jagiełły na króla Polski w katedrze wawelskiej odprawiona została uroczysta Msza św.

8—13 — W Bejrucie i Damaszku przebywał z misją pokojową specjalny wysłannik papieski, abp Achille Silvestrini. Celem misji było podjęcie kroków zmierzających do przetrwania wojny w Libanie.

12—13 — Warszawa: Obradowała 212 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski.

13—15 — Rzym: Odbyło się spotkanie Episkopatu Brazylii z Ojcem Świętym, poświęcone teologii wyzwolenia.

13 — Tarnów: Zakończony został zwołany przed pięć laty IV Synod Diecezji Tarnowskiej. Zakończenie Synodu zbiegło się z 200. rocznicą erygowania diecezji.

14 — Zmarł w wieku 91 lat b. arcybiskup Meksyku, kard. Miguel Miranda y Gómez.

17 — Opublikowany został list Jana Pawła II do wszystkich kapłanów z okazji Wielkiego Czwartku. List poświęcony jest postaci św. Jana Vianneya.

18 — Lublin: W związku z decyzją władz oświatowych o wprowadzeniu do szkół ponadpodstawowych religioznawstwa jako przedmiotu uzupełniającego, w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim odbyła się sesja naukowa nt. „Religioznawstwo w szkole”.

19/20 — Gniezno: Dokonano świętokradczego rabunku w archikatedrze gnieźnieńskiej. Złodzieje złupili srebrną konfesję z relikwiami św. Wojciecha.

20 — Warszawa: Odbyło się XXXIII posiedzenie Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu i Episkopatu.

23 — W Niedzielę Palmową po raz pierwszy obchodzony był ogłoszony przez Jana Pawła II Światowy Dzień Młodzieży.

27 — Katowice: Biskup katowicki Damian Zimoń udzielił w katedrze Chrystusa Króla święceń kapłańskich 30 diakonom.

28 — Rzym: Ojciec Święty przewodniczył liturgii Męki Pańskiej w bazylice św. Piotra, a następnie prowadził nabożeństwo Drogi Krzyżowej w Koloseum.

29 — Rzym: Podczas liturgii Wigilii Paschalnej Papież udzielił sakramentu chrztu 39 katechumenom z 13 krajów.

29 — Rzym: Zakończony się proces przeciw osobom oskarżonym o współudział w zamachu na Papieża. Z braku dostatecznych dowodów winy, sąd uniewinnił Bułgarów: Antonowa, Wasiliewa i Ajwazowa oraz Turków: Celibe i Celike. Rozprawa zaczęła się 27 maja 1985 roku, odbyło się 97 posiedzeń, przesłuchano 80 świadków.

30 — Rzym: W Niedzielę Zmartwychwstania Papież celebrował Mszę św. na stopniach bazyliki watykańskiej. Po Mszy św. wygłosił orędzie

wielkanocne i udzielił błogosławieństwa „Urbi et Orbi”.

— Paryż: W wydawnictwie „Editions du Dialogue” ukazał się pierwszy numer kwartalnika społeczno-katolickiego „Znaki Czasu”, przeznaczonego dla polskiej emigracji. Redakcja mieści się w Wiedniu.

KWIECIEŃ

1 — W Turcji wydano zakaz sprzeczania i rozpowszechniania Biblii.

5 — Rzym: Kongregacja d/s Nauki Wiary opublikowała drugi dokument nt. teologii wyzwolenia: „Instrukcję o chrześcijańskiej wolności i wyzwoleniu”. Dokument nosi datę 22 marca.

5 — Kraków: Kard. Franciszek Macharski dokonał zamknięcia procesu kanonicznego dotyczącego życia, cnót oraz cudu służebnicy Bożej s. Bernardyny Marii Jabłońskiej, współzałożycielki i pierwszej przełożonej generalnej Zgromadzenia Sióstr Albertynek.

8 — W Nikaragui Episkopat zwrócił się w liście pasterskim do kapłanów i wiernych tworzących tzw. „Kościół ludowy” z wezwaniem do jedności.

8 — W Jastrzębiu Zdroju zmarł światowej sławy uczony, twórca polskiej szkoły filologicznej Starożytnego Wschodu, prof. Rudolf Ransoszek.

10 — Telewizja włoska pokazała film pt. „Zamach na Papieża”, nakręcony w czasie niedawno zakończzonego procesu.

11—21 — We Francji przebywał z wizytą duszpasterską Prymas Polski kard. Józef Glemp. Głównym celem podróży był udział w obchodach 150 rocznicy powstania Polskiej Misji Katolickiej w tym kraju.

13 — Rzym: Jan Paweł II dokonał kanonizacji o. Francesco Antonio Fasani OFM Conv.

— Rzym: W miejscowej Synagodze Większej odbyło się historyczne spotkanie Ojca Świętego ze wspólnotą żydowską miasta.

19 — Jan Paweł II mianował nowym nuncjuszem apostolskim do specjalnych poruczeń i przewodniczącym delegacji Stolicy Apostolskiej do stałych kontaktów z rządem PRL, abp. Francesco Colasuonno. Jego poprzednik, abp Luigi Poggi, mianowany został nuncjuszem apostolskim we Włoszech.

23 — W Chicago zmarł wybitny historyk religii Mircea Eliade.

24 — Warszawa: Prymas Polski kard. Józef Glemp spotkał się z przewodniczącym Rady Państwa, gen. Wojciechem Jaruzelskim.

25 — Miansto Alghero na Sardynii przyznało Prymasowi Polski, kard. Józefowi Glemptowi jedną z pięciu nagród: „Kultura na rzecz pokoju”.

26 — W Hiszpanii biskupi ogłosili obszerny dokument nt.: „Katolicy w życiu publicznym”.

28 — W Czernobylskiej elektrowni atomowej na Ukrainie nastąpiła awaria reaktora atomowego. W jej wyniku powstał obłok radioaktywny, który objął swym zasięgiem całą Skandynawię i przeszedł m.in. nad północno-wschodnimi regionami Polski.

MAJ

1—2 — Częstochowa: Na Jasnej Górze obradowała 213 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski.

2 — Rzym: Ogłoszony został dokument przygotowany przez Sekretariat d/s Jedności Chrześcijan przy współpracy innych dykasterii, nt.: „Sekty albo nowe ruchy religijne. Wyzwanie duszpasterskie”.

2—4 — Góra św. Anny: Odbyły się uroczystości inaugurujące obchody 750-lecia przybycia franciszkanów na ziemię polską.

2—7 — W Polsce przebywał z pożegnalną wizytą dotychczasowy nuncjusz apostolski do specjalnych poruczeń, abp Luigi Poggi.

3 — Częstochowa: Prymas Polski, kard. Józef Glemp podczas uroczystości na Jasnej Górze ponowił złożony po raz pierwszy przed 20 laty milenijny Akt Oddania Maryi w Niewolę Miłości.

3 — Katowice: W Kurii Diecezjalnej zostało otwarte dochodzenie kanoniczne dotyczące życia i cnót Matki Laury Meozzi, salezjanki, zmarłej w 1951 roku w Pogrzebie.

3 — Siemianowice Śląskie: W 65 rocznicę wybuchu III Powstania Śląskiego odsłonięto pomnik Wojciecha Korfańskiego.

10 — Jan Paweł II wyniósł do godności biskupiej ks. dr. Andrzeja Śli-

wińskiego, kanclerza Kurii Diecezjalnej w Pelplinie i ustanowił go biskupem pomocniczym w diecezji chełmińskiej.

10 — Koszalin: Zainaugurowany został I Synod Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej.

10 — Zmarła wybitna poetka i pisarka Anna Kamieńska.

13 — Warszawa: W Sekretariacie Episkopatu Polski odbyło się pierwsze posiedzenie Podkomisji d/s Dialogu z Judaizmem, powołanej przez 213 Konferencję Plenarną Episkopatu. Obradom przewodniczył bp Henryk Muszyński.

17 — Asyż: Z inicjatywy Franciszkańskiego Międzynarodowego Ośrodka na rzecz Pokoju między Narodami odbyło się spotkanie zastępcy ambasadora USA we Włoszech, Johna Holmessa, z ambasadorem ZSRR, Nikołajem Łuninem, poświęcone problemom pokoju.

18 — Ojciec Święty ukończył 66 rok życia.

18 — Katowice: W katedrze Chrystusa Króla odbyła się uroczystość związana z 75-leciem Polskiego Ruchu Harcerskiego. Obecny był biskup katowicki Damian Zimoń.

19 — Katowice: Biskup katowicki Damian Zimoń dokonał w Muzeum Diecezjalnym otwarcia Ogólnopolskiej Wystawy Grafiki — „Wobec wartości”.

25 — Piekary Śląskie: 40 pielgrzymka młotów i młodzieńców przebiegała pod hasłem: „Przebaczenie i pokój owocem pokuty”.

28 — 25-lecie Istnienia obchodziła „Amnesty International” międzynarodowa organizacja działająca na rzecz więzionych za przekonania.

30 — Rzym: Ogłoszona została nowa encyklika Jana Pawła II: „Dominum et Vivificantem”, (O Duchu Świętym w życiu Kościoła i świata). Encyklika nosi datę 18 maja.

CZERWIEC

1 — Episkopat Polski wystosował do wiernych list pasterski o prawach rodziców i zadaniach szkoły w wychowaniu młodego pokolenia.

1 — Górsk (diec. chełmińska): Bp Henryk Muszyński dokonał poświęcenia krzyża, wzniesionego w miejscu tragicznego uprowadzenia ks. Jerzego Popiełuszki.

3 — Tegoroczną Nagrodę Pokojową Jana XXIII otrzymało Katolickie Biuro Pomocy Uchodźcom w Tajlandii.

6 — Chorzów: Otwarty został trzeci w naszym kraju dom Misjonarek Miłości — przy kościele św. Marii Magdaleny w Chorzowie Starym zamieszkały 4 siostry (3 Hinduski i Francuska).

6 — Kraków: W kaplicy Kolegium Księżąt Jezuitów dokonano zamknięcia dochodzenia kanonicznego dotyczącego życia i heroicznego cnót sługi Bożego o. Jana Beyzyma (1850—1912), misjonarza trędowatych na Madagaskarze.

6 — Światowy Dzień Ochrony Środowiska obchodzony był pod hasłem: „Środowisko naturalne i pokój”.

10 — Rzym: Papież podejmując sugestie Nadzwyczajnego Synodu Biskupów, ustanowił komisję do opracowania katechizmu nauki katolickiej. W skład 12-osobowej komisji wchodzi m. in. metropolita poznański, abp. Jerzy Stroba.

12 — Rzym: Jan Paweł II mianował 9 nowych członków Papieskiej Akademii Nauk, m.in. prof. Czesława Olecha z Instytutu Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego.

13 — Warszawa: Odbyło się XXXIV posiedzenie Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu i Episkopatu.

24 — Rzym: Papież przyjął na audiencji kanclerza RFN, Helmuta Kohla.

26 — Rzym: Jan Paweł II przewodniczył nabożeństwu ekumenicznemu z okazji obchodów 800-lecia chrześcijaństwa na Łotwie.

27—28 — Gniezno: Obradowała 214 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski.

28 — Poznań: Odbyły się uroczystości z okazji 30 rocznicy robotniczego protestu z czerwca 1956 roku.

29 — Rzym: W uroczystości św. Piotra i Pawła w bazylice watykańskiej Papież celebrował Mszę św., podczas której dokonał poświęcenia palluszy i nalożenia ich 18 arcybiskupom z 11 krajów. Obecna była delegacja Patriarchatu Ekumenicznego w Konstantynopolu.

29 — Przebywająca na Florydzie Matka Teresa z Kalkuty odmówiła udziału w wystawnym przyjęciu wydanym na 1600 osób przez miejscowy „Ruch na rzecz życia”.

30 — Rzym: W obecności Ojca Świętego zostały ogłoszone cztery dekrety dotyczące spraw beatyfikacyjnych, m.in. dekret stwierdzający męczeństwo sługi Bożej Karoliny Kózki i dekret uznający cud przypisywany wstawiennictwu sługi Bożej abp. Jerzego Matulewicza Matulaitisa.

30 — W Budapeszcie zmarł w wieku 76 lat arcybiskup Esztergom i Prymas Węgier, kard. László Lékai.

LIPIEC

1-8 — Jan Paweł II odbył podróż apostolską do Kolumbii. Papież odwiedził 13 miast tego kraju, odbył liczne spotkania z miejscową ludnością oraz przedstawicielami władz państwowych i kościelnych. W drodze powrotnej do Watykanu zatrzymał się na Wyspie św. Lucji. Była to 30 zagraniczna podróż Jana Pawła II.

3 — Nowy Jork: Rozpoczęły się obchody stulecia Statutu Wolności w nowojorskim porcie. Z tej okazji Papież wystosował specjalne orędzie.

7 — Levocza (CSRS). W dorocznej pielgrzymce do miejscowego sanktuarium przybyło ok. 100 tys. osób, w tym połowę stanowiła młodzież.

9 — Ks. prof. Stanisław Nagy SCJ z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego mianowany został członkiem Międzynarodowej Komisji Teologicznej.

11-28 — We Włoszech przebywał Prymas Polski kard. Józef Glemp. Ks. Prymas wziął udział w uroczystościach ku czci bł. Alojzego Orione w Pontecurone k/Tortony oraz odebrał w Alghero na Sardynii nagrodę tego miasta za wkład w kształtowanie kultury pokoju.

13 — Waszyngton: Przewodniczący Papieskiej Komisji d/s Duszpasterstwa Służby Zdrowia, abp Florenzo Angelini został pierwszym laureatem nowo ustanowionej przez „Georgetown University” nagrody za humanizację medycyny.

22 — Genewa: Odbyło się spotkanie przedstawicieli Kościoła katolickiego i europejskiej społeczności żydowskiej nt. spornej sprawy klasztoru sióstr karmelitanek, usytuowanego w pobliżu b. obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu. Na zakończenie spotkania ogłoszono komunikat informujący o pomyślnym przebiegu dialogu oraz dokument nazwany „Deklaracją Oświęcimską”.

24 — Chorzów: Matka Teresa z Kalkuty odwiedziła otwarty niedawno dom Misjonarek Miłości w parafii św. Marii Magdaleny oraz spotkała się z kapłanami diecezji katowickiej.

27 — W Polsce we wszystkich kościołach został odczytany list pasterski Episkopatu wzywający do wzmocnienia odpowiedzialności za trzeźwość narodu oraz powstrzymania się w sierpniu od napojów alkoholowych.

SIERPIEŃ

1 — Zmarł w wieku 93 lat kard. Carlo Confalonieri, dziekan Kolegium Kardynałskiego.

2 — Na Kubie powstał dom Misjonarek Miłości. Jest to pierwszy w tym kraju dom zakonny otwarty w okresie rządów Fidela Castro.

10 — Wójcice (diec. opolska): Metropolita wrocławski, kard. Henryk Gulbinowicz dokonał w miejscowym kościele rekonstrukcji obrazu Matki Bożej Łopatyńskiej.

11 — Lourdes: Bp Szczepan Wesoly dokonał otwarcia i poświęcenia „Domu Pielgrzyma” dla Polaków.

14 — Jan Paweł II mianował ks. prał. Andrzeja Wojciecha Suskiego, wicerektora Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku, biskupem pomocniczym w diecezji płockiej.

15 — Aglona (Łotwa): W miejscowym sanktuarium maryjnym odbyły się uroczystości z okazji 800-lecia ewangelizacji Łotwy. Uczestniczyło w nich ok. 150 tys. wiernych.

15 — Częstochowa: W uroczystościach ku czci Maryi Wniebowziętej na Jasnej Górze uczestniczyła grupa pielgrzymów ze Stanów Zjednoczonych pod przewodnictwem kard. Bernarda Law z Bostonu. Przed uroczystością przybyło na Jasną Górę 35 pieszych pielgrzymek, w których uczestniczyło ponad 160 tys. pątników.

17 — Piekary Śląskie: Odbyła się tradycyjna pielgrzymka kobiet i dziewcząt pod hasłem: „Przebaczenie i pokój owocem pokuty”.

22 — Na Filipinach rozpoczął się ogłoszony przez Episkopat studniowy okres modlitwy i pokuty w intencji

jedności, pokoju i pojednania w kraju.

22-24 — Lubeka (RFN): Odbył się zjazd katolików (Katholikentag) z krajów skandynawskich i północnych regionów RFN, dla uczczenia 300-lecia śmierci Nielsa Stensena, wybitnego duńskiego naukowca, który po przejściu na katolicyzm został księdzem, a następnie biskupem.

24 — Ostrowąs (diec. wrocławska): Prymas Polski kard. Józef Glemp koronował słynący łaskami obraz Matki Bożej Ostrowskiej — Pani Kujaw.

25-27 — W Polsce przebywała delegacja Niemieckiej Konferencji Biskupów z jej przewodniczącym, kard. Josephem Höffnerem. Delegacja wzięła udział w uroczystościach ku czci Matki Boskiej Częstochowskiej na Jasnej Górze oraz spotkała się z Prymasem Polski, kard. Józefem Glemptem i członkami Rady Głównej Episkopatu Polski.

26 — Rzym: Papież ogłosił list apostolski na 1600-lecie nawrócenia św. Augustyna.

28-31 — Lublin-Wąwolnica: Odbył się V Kongres Mariologiczny i Maryjny nt. „Mariologia polska XIX wieku” oraz „Maryja a Eucharystia”. Na zakończenie Kongresu w Wąwolnicy metropolita krakowski, kard. Franciszek Macharski koronował słynący łaskami obraz Matki Boskiej Kazimierskiej.

30-31 — W Szczecinie, Gdańsku i wielu innych miastach całego kraju odbyły się uroczystości kościelne w 6 rocznicę podpisania porozumień społecznych.

WRZESIEŃ

2 — Warszawa: Prymas Polski kard. Józef Glemp przyjął Komitet Organizacyjny Fundacji Rolniczej. Na spotkaniu stwierdzono, że mimo czteroletnich negocjacji z rządem nie udało się zrealizować koncepcji fundacji. Ks. Prymas zlecił Komitetowi Organizacyjnemu zbadanie możliwości wprowadzenia innych form pomocy polskiej wsi.

3 — Skoczów: Odbyła się doroczna pielgrzymka księży diecezji katowickiej, poświęcona duchowości eucharystycznej kapłana.

5-6 — Tarnów: Obradowała 215 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski.

7 — Tarnów: Odbyły się główne uroczystości 200-lecia diecezji tarnowskiej.

7 — Częstochowa: Na Jasnej Górze odbyły się uroczystości dożynkowe. Wzięło w nich udział ponad 100 tys. rolników z całego kraju.

10-14 — Akwizgran: Odbył się 89 Zjazd Katolików Niemieckich (Katholikentag), pod hasłem: „Przyjdź Królestwo Twoje”.

14 — Medjugorje: Ponad 100 tys. pielgrzymów z całej Europy uczestniczyło na miejscowym wzgórzu Križevac we Mszy św. koncelebrowanej przez biskupów z wielu krajów świata.

14 — Olsztyn: Rozpoczęło się Nawiedzenie kopii Cudownego Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej w diecezji warmińskiej.

15 — Episkopat Polski z zadowoleniem przyjął informacje ministra spraw wewnętrznych o zwolnieniu wszystkich więźniów politycznych. W wydanym z tej okazji oświadczeniu stwierdzono, że decyzyja ta „daje szansę zamknięcia bolesnego okresu naszych dziejów”.

23 — Warszawa: Odbyło się XXXV posiedzenie Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu i Episkopatu.

27 — Managua: Przedstawiciele Kościoła i rządu Nikaragui podjęli rozmowy zerwane jesienią 1984 roku.

27 — Katowice-Bogucice: Odbyła się uroczystość związana z jubileuszem 100-lecia działalności sióstr jadowianek w Katowicach.

28 — W kościołach diecezji katowickiej został odczytany list pasterski bp. Damiana Zimonia nt. sytuacji ekologicznej na Śląsku.

29-1 października — Katowice: Odbyło się robocze spotkanie Komisji Przedstawicieli Episkopatu Francji i Polski poświęcone problemom rewanżacji Europy.

PAŹDZIERNIK

2-4 — Warszawa: Odbyło się doroczne posiedzenie Rady Konferencji Episkopatów Europy. Nowym przewodniczącym Rady — po rezygnacji kard. Basila Hume'a — wybrano arcybisku-

pa Mediolanu kard. Carla Marię Martinięgo.

4 — Jan Paweł II mianował ks. dr Józefa Michalika, rektora Papieskiego Kolegium Polskiego w Rzymie, nowym biskupem gorzowskim.

4 — Kraków: W klasztorze ojców reformatów odbyło się pierwsze ogólnopolskie spotkanie przedstawicieli niezależnych ruchów ekologicznych.

4-7 — Jan Paweł II odbył trzecią podróż apostolską do Francji. Papież odwiedził Lyon, Taizé, Ars i Annecy. W Lyonie dokonał beatyfikacji ks. Antoniego-Marii Chevrier'a, odwiedził wspólnotę ekumeniczną w Taizé, uczestniczył w dniu skupienia dla księży w Ars — parafii św. Jana Vianney'a, modlił się przy grobach św. Franciszka Salezego i św. Joanny de Chantal w Annecy. Była to 31 zagraniczna podróż Jana Pawła II.

5 — Zmarł w wieku 44 lat ogólnopolski sekretarz Apostolstwa Chorych, ks. Henryk Sobczyk.

7-18 — W Kanadzie przebywał Prymas Polski kard. Józef Glemp. Ks. Prymas wziął udział w sesji plenarnej Konferencji Episkopatu Kanady oraz odwiedził niektóre polskie ośrodki duszpasterskie.

8 — We Włoszech dokonano reorganizacji struktury diecezjalnej Kościoła. Liczba diecezji i innych kościelnych jednostek administracyjnych została zredukowana z 325 do 228.

10 — Budapeszt: Zakończyło się międzynarodowe sympozjum z udziałem katolików i marksistów nt. społeczeństwa i wartości etycznych. Organizatorami sympozjum byli: Węgierska Akademia Nauk i watykański Sekretariat d/s Niewierzących.

10 — Zmarł w wieku 83 lat jeden z najwybitniejszych przedstawicieli Episkopatu włoskiego arcybiskup Turynu, kard. Michele Pellegrini.

14 — Elie Wiesel, Amerykanin pochodzenia żydowskiego, autor książek o zagładzie Żydów w hitlerowskich obozach śmierci został laureatem Pokojowej Nagrody Nobla.

14 — Warszawa: Odbyło się zebranie diecezjalnych delegatów d/s nowych ruchów religijnych. Przewodniczył biskup łomżyński Edward Samel.

21 — Warszawa: Odbyła się Konferencja Biskupów Diecezjalnych.

27 — Asyż: Z inicjatywy Jana Pawła II odbył się światowy Dzień Modlitwy o Pokój. Wzięło w nim udział ponad 150 zwierzchników i przedstawicieli dwunastu wielkich religii świata. Na zakończenie modlitwennego spotkania Papież wygłosił orędzie pokojowe.

— W Polsce we wszystkich kościołach franciszkańskich odbyły się uroczyste nabożeństwa i modły o pokój na znak duchowej łączności ze spotkaniem zwierzchników wielkich religii świata w Asyżu. W bazylice ojców franciszkanów w Katowicach-Panewnikach uroczystej Mszy św. o pokój przewodniczył biskup katowicki Damian Zimoch.

27 — Zmarł w wieku 81 lat sufragan warszawski, bp Jerzy Modzelewski.

LISTOPAD

1 — Rzym: Jan Paweł II w czasie spotkania z wiernymi nawiązując do 60 rocznicy konsekracji sześciu pierwszych biskupów chińskich wezwał do modlitwy w intencji Kościoła w Chinach.

5-9 — Dublin: Komitet Biskupów Europy d/s Środków Społecznego Przekazu obradował nt. roli nowych technik informacji w dziele ewangelizacji.

9-16 — Katowice: Odbył się III Tydzień Kultury Chrześcijańskiej pod hasłem: „W Nim żyjemy, poruszamy się i jesteśmy”.

17-2 grudnia — W Polsce przebywał z pierwszą wizytą nowo mianowany nuncjusz apostolski do specjalnych poruczeń i kierownik Zespołu Stolicy Apostolskiej d/s Stałych Kontaktów Roboczych z Rządem PRL, abp Francesco Colasuonno. Uczestniczył on m.in. w obradach 217 Konferencji Plenarnej Episkopatu.

18-1 grudnia — Jan Paweł II odbył najdłuższą jak dotychczas podróż apostolską poza granice Włoch. Trasa wynosiła blisko 49 tys. km. Papież odwiedził: Bangladesz, Singapur, Wyspy Fidżi, Nową Zelandię, Australię i Seszele. W krajach tych, z wyjątkiem

Seszele, katolicy stanowią mniejszość. Była to 32 podróż zagraniczna Jana Pawła II.

18-19 — Warszawa: Odbyła się 217 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski.

22 — Zmarł w wieku 75 lat biskup włocławski Jan Zareba.

23 — Częstochowa: W katedrze św. Rodziny odbyła się uroczystość kończąca II Synod Diecezji Częstochowskiej.

28 — Kielce: Staraniem Komisji Episkopatu Polski „Iustitia et Pax” zorganizowana została sesja naukowa nt.: „Eucharystia a pokój”.

29 — Warszawa: Odbyło się XXXVI posiedzenie Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu i Episkopatu.

29 — Katowice: W kościele św. Piotra i Pawła odbył się koncert finałowy VI Śląskiego Sacrosongu.

30 — Piekary Śl.: Biskup katowicki Damian Zimoch odprowadził w miejscowej bazylice Mszę św. w intencji górników i ich rodzin, transmitowaną przez Polskie Radio.

GRUDZIEŃ

3 — Papież mianował abp. Renato Raffaele Martino stałym obserwatorem Stolicy Świętej przy ONZ.

4 — W Polsce we wszystkich ośrodkach górniczych zostały odprawione uroczyste Msze św. ku czci św. Barbary. Biskup katowicki Damian Zimoch przewodniczył uroczystościom w Bogusławicach k/Rybnika oraz uczestniczył we Mszy św. w Żorach. Biskup senior Herbert Bednorz gościł wśród górników Jastrzębia.

7 — Kowno: Sakrę biskupią otrzymał ks. Vladas Michelevicius nowo mianowany sufragan metropolity Kowna, abp. Ljudasa Povilonisa.

8 — Częstochowa: Prymas Polski kard. Józef Glemp dokonał poświęcenia odnowionego, zabytkowego ołtarza w Kaplicy Cudownego Obrazu na Jasnej Górze.

10 — Obchodzony był Światowy Dzień Praw Człowieka. Tegoroczne obchody związane były z 20 rocznicą przyjęcia przez ONZ Paktów Praw Człowieka.

16 — Katowice-Brynów: W piątą rocznicę tragicznych wydarzeń w kopalni „Wujek”, podczas których poległo 9 górników, odbyła się uroczystość wmurowania kamienia węgielnego pod wznoszony kościół-pomnik pw. Podwyższenia Krzyża. Uroczystości przewodniczył biskup katowicki Damian Zimoch.

20 — Rzym: Ojciec Święty zaaprobował wybór kard. Angelo Rossa na urząd dziekana Kolegium Kardynałskiego.

20 — Jan Paweł II mianował ks. dr. Piotra Skuchę, wicerektora Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach biskupem pomocniczym w diecezji kieleckiej.

20 — Zmarł w wieku 74 lat arcybiskup Sao Salvador da Bahia (Brazylia), kard. Avelar Brandeao Vilela.

22 — Warszawa: Po raz drugi w tym roku Prymas Polski kard. Józef Glemp spotkał się z przewodniczącym Rady Państwa, gen. Wojciechem Jaruzelskim.

25 — Rzym: Ojciec Święty odprowadził Pasterkę w bazylice św. Piotra. Pasterka transmitowana była po raz pierwszy przez Polską Telewizję. W południe Papież wygłosił orędzie bożonarodzeniowe złożony z życzeń świątecznych w 52 językach oraz udzielił błogosławieństwa „Urbi et Orbi”.

29-2 stycznia Londyn: Odbyło się Europejskie Spotkanie Młodych zorganizowane przez wspólnotę ekumeniczną w Taizé.

W 1986 roku z powodu braku papieru nakład „Gościa Niedzielnego” został zmniejszony o 20 tys. egzemplarzy.

Opracował ks. Henryk Piecha

GOŚĆ NIEDZIELNY

TYGODNIK KURII DIECEZJALNEJ
W KATOWICACH

Redaktor naczelny: Ks. Stanisław Tkocz
Adres redakcji: ul. Wita Stwosza 16,
40-042 Katowice, skrytka pocztowa 185
Telefony: 511-807 / 515-000
Telex: 021-5740 GOŚC
Rękopisów nie zamówionych redakcja
nie zwraca

Druga Prasowa Zakłady Graficzne
RSW „Prasa-Książka-Ruch” Katowice
ul. Fabryczna 22
Indeks 24018-35942

Nr zam. 763/87. 1 3 0-1

ROK PAŃSKI 1987

GOŚC PIEDZIELNY

STYCZEN

- 1 G Uroczystość św. Bożego
Rodzicielki Maryi,
NOWY ROK, Mieczysław
2 P Bazylię Wielkiego
i Grzegorza z Nazjanzu
3 S Danutę, Genowefę
4 N II po Narodzeniu Pańskim,
Anieli, Eugeniusza
5 P Edwarda
6 W Objawienie Pańskie,
Kacpra, Melchiora,
Balthazara
7 S Rajmunda, Lucjana
8 C Seweryna, Męczysława
9 P Juliana, Marceliny
10 S Jana, Wilhelma
11 N Święte Chrysta Pańskiego,
Honory
12 P Arkadiusza, Benedykta
13 W Hilarego, Weroniki
14 S Feliksa, Niny
15 C Pawła, Arnolda
16 P Marceliego, Włodzimierza
17 S Antoniego — opata
18 N II Zwykła, Młogosy
19 P Henryka, Mariusza
20 W Fabiana, Sebastiana
21 S Agnieszki, Jarosława
22 C Włodzimierza, Dominika
23 P Ildefonsa, Klementa
24 S Franciszka, Salezego
25 N
III Zwykła,
Narodzenie św. Pawła
26 P Tymoteusza i Tytusa
27 W Anieli Młodej
28 S Tomasza z Akwinu
29 C Walerego, Sulpicjana
30 P Hiacynta, Teofila
31 S Jana Bosko

LUTY

- 1 N IV Zwykła,
Seweryna, Brygidy
2 P Ofiarowanie Pańskie
3 W Białej, Oskara
4 S Joannę, Weronikę
5 C Agaty, Izidora
6 P Pawła Młodego i Towarzyszy,
Doroty
7 S Teodora, Ryszarda
8 N V Zwykła,
Hieronima, Emiliano
9 P Apolonia
10 W Scholastyki
11 S NNIP z Lourdes, Olgierda
12 C Eufratii, Modesta
13 P Katarzyny, Jordana
14 S Cyryla i Metodego —
Patronów Europy,
Walentego
15 N VI Zwykła,
Klaudiusza, Faustyna
16 P Danutę, Daniela
17 W Aleksandra, Zbigniewa
18 S Konstancji
19 C Konrada, Arnolda
20 P Ludmiłę, Leona
21 S Piotra Damiana
22 N VII Zwykła,
Katedry św. Piotra Ap.
23 P Polikarpa, Izabeli
24 W Sejusza, Bogusza
25 S Wiktora, Cezarego
26 C Aleksandra, Młogosza
27 P Gabriela, Anstazji
28 S Romana, Oswalda,
Lecha

MARZEC

- 1 N VIII Zwykła,
Albina, Antoniny
2 P Heleny, Pawła
3 W Kęstutę, Feliksa
4 S Słoda Popielewca,
Kazimierza — Królewicza
5 C Teofila, Fryderyka
6 P Kacpra, Różę
7 B Perpetuę i Felicytę
8 N I w. Postu,
Jana Bożego, Beaty
9 P Franciszka Rzymskiego
10 W Aleksandra, Kajusa
11 S Konstancję
12 C Bernarda, Innocentego
13 P Krysiny, Bożę
14 S Marię, Łazarza
15 N II w. Postu,
Klementa, Ludwika
16 P Herberta, Oktawii
17 W Patryka, Gertrudy
18 S Cyryla Jerozolimskiego
19 C Józefa — Obubienca NMP
20 P Klaudiusza, Mikolaja
21 B Benedykta, Mikolaja
22 N III w. Postu,
Katarzyny, Bogusława
23 P Turbuzę, Pelagii
24 W Marka, Katarzyny
25 S Zwiastowanie Pańskie
26 C Eufrozyny, Tekli
27 P Lidii, Rupertę
28 S Jana, Anieli
29 N IV w. Postu,
Berolda
30 P Leonarda, Amadeusza
31 W Beniamina

KWIECIEŃ

- 1 S Grzegorza, Ireny
2 C Franciszka z Paoli
3 P Ryszarda, Sykstusa
4 S Łydy, Wacława
5 N V w. Postu,
Włodzimierza, Ferreliusa
6 P Marceliego, Celestyna
7 W Jana de la Salle
8 S Waltera, Julię
9 C Dymitra, Helodora
10 P Makarego, Michala
11 S Gennę, Leona
12 N Niedziela Palmowa,
Zenona
13 P Wielkiego, Marcina I
14 W Wielkiego, Tyburcjusa
15 S Wielkiego, Anstazji
16 C Wielkiego, Bernardę
17 P Wielkiego — Młeki Pańskie
18 S Wielkiego, Apoloniusza
19 N Zmartwychwstania
Pańskiego — Wielkanoc,
Leona IX, Adolfa
20 P Wielkanocny, Agnieszki
21 W Wielkanocny, Anielę
22 S Wielkanocny, Botera
23 C Wielkanocny, Idziego
24 P Wielkanocny, Jerzego
25 S Wielkanocny, Marka Bw.
26 N II Wielkanocny,
Aureliusa, Marzeny
27 P Włodzimierza — Patrona
Polski, Zytę
28 W Piotra Chaneła
29 S Katarzyny Sienickiej,
Rity
30 C Piusa V, Donata

MAJ

- 1 P Józefa Rzemieślnika
Święto Trójcy
2 S NNIP Królowej Polski
3 N III Wielkanocny,
Antoniny
4 P Floriana — Patrona
Hutników
5 W Ireny, Ireneusza
6 S Filipa i Jakuba
7 C NNIP Młodej Łaski Bożej
8 P Stanisława Biskupa
9 S Grzegorza, Pachomiusza
10 N IV Wielkanocny, Izidora
11 P Fabiusza, Alojzego
12 W Nereusza i Achillea,
Pankracego
13 S Serwacego, Giorli
14 C Marię Ap., Bonifacęgo
15 P Zofii, Jana
16 S Andrzeja Boboli, Bazylię
17 N V Wielkanocny,
Pascalis, Sławomira
18 P Jana I, Eryka
19 W Iwonę, Urbanę
20 S Bernardę ze Sieny
21 C Jana Nepomucena
22 P Rity, Wiesławy
23 S Dyzieniusza, Iwonę
24 N VI Wielkanocny,
NMP Wspomożycielki
Wiernych, Zuzanny
25 P Beaty Grzegorza VII
26 W Filipa Nereusza
27 S Augustyna z Canterbury
28 C Wniebowstąpienie Pańskie
29 P Urszuli Ledóchowskiej
30 S Jana Sarkandra
31 N VII Wielkanocny,
Nawiedzenie NMP

CZERWIEC

- 1 P Justynę
2 W Marcelinę i Piotra
3 S Karola Lwanga i Tow.,
Leszka
4 C Franciszka, Kwiryna
5 P Bonifacęgo, Walery
6 S Norberta
7 N Zesłania Ducha Świętego
Robert, Wiesława
8 P NNIP Młodej Łaski
9 W Eirena
10 S Bogumila — Piotra
11 C Barnaby Ap.
12 P Onufrego, Gwidoza
13 S Antoniego z Padwy
14 N Uroczystość Trójcy
Przenajświętszej
15 P Jolanty, Wita
16 W Benona, Aliny
17 S Alberta Chmielowskiego
18 C Uroczystość Najświętszego
Ciała i Krwi Chrystusa
19 P Romualda — opata
20 B Benedykta, Bogu
21 N XII Zwykła,
Alojzego Gonzaga, Alęgi
22 P Paulina z Noii, Jana
Fichera i Tomasza Morera
23 W Wandy, Zenona
24 S Narodzenie
Jana Chrzciela
25 C Doroty, Wilhelma
26 P Uroczystość Najświętszego
Serca Pana Jezusa
27 S Niepokalanego Serca NMP,
Cyryla Aleksandryjskiego
28 N XIII Zwykła, Ireneusza
29 P Piotra i Pawła Ap.
30 W Władysława, Lucyny

LIPIEC

- 1 S Otona, Haliny
2 C Bernardyna, Urbana
3 P Tomasza Ap., Anatoła
4 S Elżbiety Portugalskiej
5 N XIV Zwykła,
Marii Goretti, Karoliny
6 P Teresy Ledóchowskiej,
Dzień Chorych
7 W Władysława, Sędziawę
8 S Eugeniusza, Edgara
9 C Weronikę, Lukrecję
10 P Rufinę, Anieli
11 B Benedykta z Nursji —
Patrona Europy
12 N XV Zwykła,
Brunona z Kwerfurtu
13 P Andrzeja Świętego
i Benedykta, Młogosy
14 W Kamila de Lellis
15 S Bonawentury
16 C NNIP z Góry Karnel
17 P Jadwigi Królowej
18 S Szymona z Lipnicy
19 N XVI Zwykła,
Radomity
20 P Cezara
21 W Wawrzyńca, Wiktora
22 S Marii, Magdaleny
23 C Bazylię Odrędzanki
24 P Kłosa, Krystofa
25 S Jakuba Ap.
26 N XVII Zwykła, Joachima
i Anny — Rodziców NMP
27 P Natalli, Celestyna I
28 S Marty, Badaly
29 C Piotra Chryzologa
30 P Ignacego z Loyoli

SIERPIEŃ

- 1 S Alonsa M. Lieuoriego
2 N XVIII Zwykła,
Euzebiusza z Vercelli
3 P Lidii, Nikodema
4 W Jana M. Vianneya
5 S NNIP Śnieżnej, Oswalda
6 C Przemieniecie Pańskie
7 P Sykstusa II, Kajemana
8 S Dominika, Cyprjana
9 N XIX Zwykła, Ryszarda
10 P Wawrzyńca, Borysa
11 W Kłosa, Zuzanny
12 S Lecha, Hilaria
13 C Poncjana i Hipolita
14 P Maksymiliana Kolbego
15 W Włodzimierza NMP
16 N XX Zwykła,
Stefana Węgierskiego
17 P Jacka Odrowacza
18 W Heleny, Iłony
19 S Jana Eudesa, Bolesława
20 C Bernarda, Sobiesława
21 P Piusa X, Joanny
22 S NNIP Królowej
23 N XXI Zwykła,
Kłosa z Limy
24 P Bartłomieja Ap.
25 W Władysława, Józefa
26 S NNIP Czesłochowskiej
27 C Moniki, Cezarego
28 P Augustyna, Aleksandra
29 S Włodzimierza
30 N XXII Zwykła,
Jana Chrzciela
Felicja z Adankta
31 P Rajmunda, Bohdana

WRZESIEŃ

- 1 W Bronisława, Idziego
2 S Izabeli, Teodora
3 C Grzegorza Wlk.
4 P Rozalii, Róży
5 S Doroty
6 N XXIII Zwykła,
Beaty, Eugeniusza
7 P Melchiora Grodzkiego,
Regity
8 W Narodzenia NMP
9 S Piotra Kława
10 C Młodego, Pulchery
11 P Prota, Hilaria
12 S NNIP Plekarskiej
13 N XXIV Zwykła,
Jana Chrzostoma
14 P Podwyższenie Krzyża Św.
15 W NNIP Bolesnej, Albina
16 S Korneusza i Cyprjana
17 C Roberta Bellarmina
18 P Stanisława Koski —
Patrona Młodzieży
19 S Januarego, Teodora
20 N XXV Zwykła,
Euzebiusza, Euzebii
21 P Mateusza Ap. i Ew.
22 W Tomasza, Maurycego
23 S Bogusława, Linusa
24 C Gerasima, Ruperta
25 P Władysława z Głenowa
26 S Kłosa i Damiana
27 N XXVI Zwykła,
Włodzimierza a Paulo
28 P Wacława, Tymona
29 W Archaniłów — Michała,
Gabriela i Rafała
30 S Hieronima, Felicy
31 W Beniamina

PAŹDZIERNIK

- 1 C Teresy, Remigiusza
2 P Aniołów Stróżów, Teofila
3 S Jana z Dukli, Ewalda
4 N XXVII Zwykła,
Franciszka z Asyżu
5 P Apolinarego, Placyda
6 W Brunona, Emilia
7 S MB Rozładowej
8 C Brygidy, Pelagii
9 P Włodzimierza Kadubka
10 S Daniela, Paulina
11 N XXVIII Zwykła,
Dobromiły
12 P Maksymiliana
13 W MB Fatimskiej, Edwarda
14 S Kalikta I, Gudentego
15 C Teresy z Avila
16 P Jadwigi Śląskiej —
Rocznica wyboru Papieża
Jana Pawła II (1978)
17 S Ignacego Antiocheńskiego
18 N XXIX Zwykła,
Lukaza Ew. —
Patrona Studyów Zakładowych
i Medycyny
19 P Jana, Izabela
20 W Jana Kantego, Ireny
21 S Jakuba Strzemię, Urszuli
22 C Korduli, Filipa
23 P Jana Kapistrana
24 S Antoniego M. Claret
25 N XXX Zwykła,
Pola, Kłosa Władysława
26 P Ewarysta, Lucjana
27 W Sabiny, Iwonę
28 S Szymona i Judy Td. Ap.
29 C Narcyza, Felicyana
30 P Zenobii, Przemysława
31 S Alonsa, Krystofa

LISTOPAD

- 1 N Wszystkich Świętych
2 P Dzień Zaduszny
3 S Marcina de Porres
4 S Karola Boromeusza
5 C Elżbiety, Sławomira
6 P Leonarda, Feliksa
7 S Florencjusza, Kariny
8 N XXXI Zwykła,
Seweryna
9 P Rocznica Poświęcenia
Bazyliki Laterańskiej
10 W Leona W., Ludomira
11 S Marcina z Tours, Teodora
12 C Józefa, Renaty
13 P Benedykta, Jana, Mateusza
14 S Izabela i Krysina
15 N XXXII Zwykła,
Alberta Wielkiego
16 P Gertrudy, Młogosy
17 W NNIP Ostrobramskiej
18 S Elżbiety Węgierskiej
19 C Roczn. pośw. Bazyliki Ap.
Piotra i Pawła
19 C Salomei
20 P Rataja Kalinowskiego
21 S Ofiarowanie NMP,
Janusza
22 N Uroczystość
Chrystusa Króla
23 P Klementa, Kolumbana
24 W Piotra Chryzologa
25 S Katarzyny — Patronki
Kolejczy
26 C Alpiusza, Konrada
27 P Waleriana
28 S Zdzisława
29 N I Adwentu, Salomona
30 P Andrzeja Ap.

GRUDZIEŃ

- 1 W Elżbieta, Natalli
2 S Bibary, Sylwana
3 C Franciszka Klawego
4 P Barbary — Patronki
Górników, Jana
Damasceńskiego
5 S Krysina, Saby
6 N II Adwentu, Mikolaja
7 P Ambrogo
8 W Niepokalanego
Poczęcia NMP
9 S Leokadii, Wiesława
10 C Eufratii, Grzegorza III
11 P Damazego, Daniela
12 S Joanny Franciszki
de Chantal
13 N III Adwentu,
Lucji, Otylii
14 P Jana od Krzyża
15 W Waleriana, Celinę
16 S Albiny, Adelajdy
17 C Łazarza, Olimpi
18 P Gracjana, Bogusława
19 S Atanazego, Eleonory
20 N IV Adwentu,
Bogumila, Zefirana
21 P Piotra Kanizjusza
22 W Zenona, Judyty
23 S Jana, Wiktorii
24 C Adama i Ewy
25 P Uroczystość
Narodzenia Pańskiego
26 S Szwepana
27 N Świętej Rodziny,
Jana Ap. i Ewangelisty
28 P Młodzianów Męczenników
29 W Tomasza Becketa
30 S Eufrozyny, Ireny
31 C Sylwestra I, Melanii